

HAAR

Naš čtenáři.

Setkává se tak to rok po druhé s našim pokusem o vytvoření nemávajícího časopisu. V tzv. mltém čísle jsme se pokoušeli zařadit materiály z našeho blízkého okolí, v tomto čísle jsme trochu odbočili. Odbočení vychází z jednoho prostého důvodu, z Vaší strany jsme nedostali ani jeden ohlas a tak jsme nuceni trochu rozšířit Váš i náš obsor. a do tohoto čísla jsme zařadili převážně články převzaté z jiných periodik a časopisů z let předcházejících. Pravda - většinou bez vědomí autorů. Pokud máte nějakou připomínku k naší práci a novíte jak byste ji k nám doručili, použijte zpětnou reakci. Svou připomínku - ohlas předejte tomu člověku, který Vás umožnil nahlédnout do našeho časopisu.

Co se týče uveřejnění naší adresy, zatím ještě není třeba, navíc většina z našich odběratelů nás zná osobně. Těšíme se na Vaši spolupráci v naší společné práci.

D o s t a t o k /k/ l i d u v p r á c i.

Reklama.

Vyhláška č. 120/1986 o mezinárodním paktu o občanských a lidských právech -
článek 19 odst. 2.

KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA SVOBODU PROJEVU; TOTO PRÁVO ZAHRNUJE SVOBODNĚ VYHLEDÁVAT,
PŘIJÍMAT A ROZŠÍŘOVAT INFORMACE A MYŠLENKY VŠEHO DRUHU BEZ CHIEDU NA HRANICE,
AŽ ÚSTNĚ, PÍSEMNĚ NEBO TISKEM, PROSTŘEDNICTVÍM UMĚNÍ, NEBO JAKÝMKOLIV
JINÝMI PROSTŘEDKY, PODLE VLASTNÍ VOLBY.

1- UBU -PERE UBUPERE UBUPERE UBUPERE UBUPERE UBUPERE UBUPERE U

ŽE BY PERE UBU ?
ŽE BY PERE UBU ?

Počáteční bojkot našich radiových presenterů - tvůrců punk rocku a nové vlny, zapříčinil, že mnoho vynikajících osobností let 1976 - 81 se u nás nedočkalo patřičného ocenění.

Stačí vzpomínat :Television, Magazine, Wire, The Jam, nebo Jonthana Richmana, abychom vyjmenovali ty nejdůležitější a nejznámější.

O představitelích rockové avantgardy ani nemluvě.

Tvorba americké skupiny PERE UBU jde těžko jednoznačně posoudit, i když má společné - ho (hodně) s novou vlnou, avantgardou a rockovou tradicí.

Přesto to je jedna z nejdůležitějších skupin, která se objevila v posledních patnácti letech.

Dokonce v naší redakci příjezd bývalého lídra UBU, Daniela Thomase s kapelou The Wooden Birds nespůsobil většího vzrušení. Nehledě na to, že vystupoval velmi pozdě na festivalové "Marchevce", - jako poslední. Thomas tím lépe ukázal, že skutečné umění se dá dosáhnout při minimálním množství prostředků a maximálním množství exprese.

Historie Daniela Thomase a PERE UBU se začala před dvanácti lety v průmyslovém Cleveland ve státě Ohio. V tomto městě o pár let později vznikla skupina B - 52s. V tom stejném čase v blízkém Akron vznikla významná skupina DEVO, rovněž z této země pochází Chrissie Hynde z Pretenders. Že by v tomto městě a jeho okolí bylo v polovině sedmdesátých let něco vyjimečného ?

Tony Maimone (bas. kytarista od října 1976 až do konce existence v PERE UBU ;
již dva roky v The Wooden Birds :

"Cleveland je vskutky netypické místo. V polovině sedmdesátých let tam začal upadat kovozpracovatelský průmysl a to z důvodů velkého přísunu japonských výrobků. Začaly se zavírat továrny, lidé ztráceli práci, město ztrácelo lidi. Na druhé straně do toho osamocенého města začaly přilhávat skupiny mladých lidí. Tehdy jsme autama podnikali projíždky a prohlíželi si ty velké a opuštěné továrny. Bylo to něco fantastického. Prázdné, velké plochy. To byla naše krajina, náš cíl. Teď se situace změnila. Cleveland je prostě už něco jiného. Již tam nebydlím, David také ne. Před PERE UBU jsem neznal Davida, vlastně jsem neznal nikoho ze skupiny. David pracoval v baru jako vyhazovač, já jsem hrál v jedné černošské kapele. Majitelem domu, ve kterém jsem bydlel, byl nějaký Allen Ravenstine. Navzájem jsme se neznali. Z řady Peter Laughner, náš první kytarista, krácející kdysi po schodišti, uslyšel hudbu vycházející z mého bytu. Přinesl kytaru a začli jsme spolu hrát. Na konec se k nám přidal bubeník Anton Fier. V jednom z klubů nás uslyšel David. Pamatuji si, že první kousky vznikaly často ze vzduchu, z atmosféry která nás tehdy obklopoval. Vedle nás se objevilo ještě mnoho tvůrců : Television, Patti Smith, The Ramones.

NS : "Říká se, že ve vaší tvorbě je mnoho elementů industriálního rocku ?

Daniel Thomas : "Čeho ? Tak se to o nás říkalo, ale my jsme to neříkali. To byla výhodná příhrádka pro novináře... Industriální rock, já dokonce nevím, co to je. Dejte mi příklad."

NS : Throbings Gristle.

Daniel Thomas : "Nenávidím to."

NS : To co dostává ze svých generátorů Allan Ravenstine je možno nazvat jako druh industrialu. Tato šumění a skřeky byly vedle vokalizy Thomase nejvíce znatelnou vlastností PERE UBU.

Allan Ravenstine : "Já dokonce nevím, co to je industriál."

Tony Maimone : "Allan příliš moc neposlouchá hudbu. On je letec, mnohem více času tráví ve vzduchu než posloucháním hudby. Díky tomu, zvuky, které tvoří velmi přirozeně, ~~se~~ pronikají do toho, co hrajeme."

NS : První album PERE UBU "Modern Dance" vydalo malé nakladatelství Hearthen a to jen v nákladu 1000 kusů (později jej publikoval v normálním nákladě Phonogram), stejně - - objevení této desky vyvolalo veliký chaos. Efektem toho bylo, že jste podepsali smlouvu s věhlasnou firmou Chrysalis, ale spolupracovali jste s ní jen dva roky. Proč zájem o vaši tvorbu po určitém čase výrazně poklesl ?

Daniel Thomas : "Když jsme uzavírali smlouvu s Chrysalis, nikdo nevěděl, co se vlastně v hudbě děje, co bude přijato a co ne. Lidé z této firmy říkali, že budeme populární, což se ale nestalo. Prostě byli jsme jiní, stále jiní a to způsobilo, že jsme rychle vyšli z módy. Když přestáváš být moderní, zmenšuje se publicita. Zároveň, naše nové nakladatelství Rough Trade nemělo již takový průraz do sdělovacích prostředků."

Tony Maimone : "Každý chce být akceptován a chce, aby se lidé zajímali tím, co dělá. Přesto my jsme se o to nezajímali. Dělali jsme přesně to, co jsme chtěli, a nemohu mít lítost nad tím, že informační prostředky se přestali o nás zajímat. Pak se doba změnila, média potřebovala nové, zvláštní věci. Média se vždy natchývají - a později poznají, že je to již úzce ohraničené a hledají. Hledají něco nového. Před čtyřmi léty skončilo působení PERE UBU. Skupina nechala po sobě sedm albumů a šest singlů. Další roky přinesly sérii sólových projektů členů skupiny, kde největší měly úspěch ty, které realizoval David Thomas. Kytarista Tom Herman založil skupinu Tripod Jimmy, a Tony Maimone + bubeník Scott Krauss skupinu Home And Garden. Poslední kytarista PERE UBU, angličan Mayo Thompson obnovil působení vlastní skupiny Red Croyola. Thomas rozvíjel to, co zůstalo z počátků v PERE UBU. Na The Sound Of The Sand (82) zpíval "překrásně překroucené písničky v krkolomných, formálních řešeních", ale také s velikou dynamikou. Druhé album, Winter Comes Home, (83) byl úplným překvapením. V tomto případě doprovázela Thomase jenom dvojice hudebníků a zbytek zůstal na koncertě v restauraci. David recitoval, zpíval, vyprávěl, vtipkoval, šeptal, křičel a bavil k slzám."

fnak

σ

finých

D. PIETROV
př. Klokán

A jedem d'el

štěpán 88

Jinak o jiných

Může být vlasatý, orvaný, oblékat si koženou bundu, nosit drátěné brýle, korálky, řetízky, může být lysý jako koleno a v zimě chodit v sandálech. Vždycky bude mladý nebo velmi mladý. Tak popisuje D. Pietrov, učitel z Moskvy, vzhled těch, kteří tvoří - abychom užili termínu pedagogů - neformální skupiny mládeže.

"Mohou být kýmkoliv, ale vždy budou netypičtí, nespolečenští, a jejich vzhled a způsob chování vyvolává úžas, překvapení, nepochopení."

Proti těmto reakcím se snaží postavit učitel z Moskvy. Ve svém článku na strankách "Učitielskaja Gazeta" uvádí, jak hluboko se mýlí lidé, kteří na rozdíl hippiesáků, metalovců, ... a punkáčů, jak se sami tito mladí lidé nazývají, reagují jen s pohrdáním. Podle jeho názoru se jedná o mládež, která uznává jiné hodnoty než ty, které je zvykem akceptovat. Mácenu, píše, je poznat, aby bylo možno s touto mládeží navázat kontakt pro ni a pro společnost.

Zkouší také určitý experiment. Rozmlouvá s účastníky mládežnických skupin, které se setkávají na vybraných místech. Názvy těchto míst, které si určili mladí, tvrdí, nejsou na turistických mapách. Balšie Gogoli je prostor kolem pomníku Gogola. Někdy se tu sejde kolem stovky osob, častěji je jich 30-40. Jsou to hippies. Říkají, že jich je ve městě okolo dvou tisíc.

"Pod Gogolem se procházejí, sedí na trávě, na batozích, spacích pytlech. Na oděvech mají našité květiny, vepsané protiválečné hesla. Rozmlouvají, jedí, kouří. Nekouří hašiš. To dělají jinde."

Jiným místem setkání hippies je kavárna "Turist". Pietrov rozmlouvá s některými stálými hosty. Jedné dívce říká Dina.

"V čem jsme horší od ostatních? Naší devizí je mír a láska. Jsme mírumilovní a nikomu nepřekážíme. Rodiče mi přikazují, abych se přátelila se spolužačkami ze třídy, které jsou tak milé, šikovné a z dobrých rodin. Ale oni mají v hlavě jenom hadry, video, kdo je lépe oblečen, kdo lépe tančí "break", a uvnitř je pusto. Také mám plno hader, ale nenosím je, protože se jim nechci podobat."

Mladík, který se představuje jako "Carlson".

"Naše hnutí se omlazuje, rozšiřuje. Jestliže kdysi přijížděli z pobaltských republik, Leningradu, Kyjeva, nyní se objevují lidé z Ufy, z zpoza Uralu, Saratova. Přijíždějí autostopem a říkají: jsme hippies. Mají široké zájmy, mnoho se jich zajímá o buddhismus, jógu. Samozřejmě, polovina se z nich řídí módou. A hloupí nechybí také! Autor článku v pedagogickém časopisu si všimá, že hippies projevují nezvyklou svobodu a otevřenost v konfliktech s jinými lidmi, žádné tajnosti. Jsou však opatrní, když chce někdo vědět jejich jména příjmení a adresy."

"Je to z důvodů komsomolské operační skupiny. Její členové nás hledají, znepokojují, zvou k našim rodičům".

D. Pietrov nechválí takové metody. Myslí si, že aliance této části mládeže je jevem společenským, nástupem pevných procesů, které je třeba bádat, hledat odpovědi na otázky proč tito mladí lidé hledají nové vzorce vztahů mezi lidmi a neuznávají staré, proč to hledání přibírá vyzývavou formou, odrážející se v cílevědomém nošení polátaných oděvů, v úmyslné skromnosti, v návratu k náboženství. Ne jinak se musí pohlížet na jiné neformální skupiny mládeže - "metalovce", jejichž halasné shromažďování znepokojuj výchovatele i strážce veřejného pořádku.

"Jestli jim umožníme udělat si místo mezi námi, snažme se rovněž najít člověka, který by byl schopen navázat kontak t s nimi, a který by se stal jejich přítelem".

+++++

Pro HADR z polského časopisu RAZEM přeložil KLOKAN

+++++

(SSS) Štěpán

A JEDEM DÁL

1988

Mám vymletou kávu
vyvařenej čaj
tleskám do rytmu
křičím hraji
a venku za oknem
rostou další tanky

(Holkám)
Na Žižkově pavlače
a jiný věci
statek, koně
Ve dveřích se
sklání
a škrábou
obě

+++

Kterej je den
a která sobota
kterej je on
kde tlačí bota
kde je puchejř
a kde otisky
zima sníh
ski

Rychlejší než Rychlé šípy
jsou sovětské vázy
narazíme nové pipy
budeme mít
zubní kazy
eto vsjo

+++++

Rozdávám
Černýho Petra
chci aby se lidi
měli rádi
aby zase
sedmikráska
rozkvetla

Each Answer

Surrealistické výtvarnictví pod střechou aneb

V místním klubu SSM v Arbatu, proběhla skvělá výstava "Surrealistické výtvarnictví"/olej, grafika, koláž/, pořádaná partou lidí z Uničova. Sebrané díla od L.Kryvošeje, R.Rusnáka, P.Surmy, R.Blažka, rozmístěné na vkusném pozadí. Atmosféru dotvářela produkce minimalistické hudby.

Jen co jsem uviděl sugestivní obrazy L.Kryvošeje vybavila se mi podobná výstava loni v létě. Havel Drastil v Bezměrově. Výstava obrazů a fotografií, z nichž některá díla jsou zde v Arbatu.

Ovšem žel... Havlu Drastilovi nebylo přáno.

Vzpomínám, jak nás dobrá stovka lidí stála obklíčena příslušníky VB a člověk v civilu si vyšlápl na strán, aby nás mohl lépe snímat kamerou. Vzpomínám, jak nás několik policejních aut vyprovázelo na vlakové nádraží (Jak kdosi vtipně poznamenal - "Hele, vždyť je to jako prvomájový průvod - První jdou lidé a potom alegorický vozy") s víc než pochybným a směšným zdůvodněním, že rušíme v lese bažanty.

A následný přesun do Kojetína, kde Havel Drastil už konečně v klidu proběhl (Ovšem ne se všemi, kteří na něj přijeli)

A teď. Koukám na surrealistickou tvorbu mladých umělců (kterým jinde nepřejí) v klubovně SSM. Což je dobré a doufám, že tahle akce není ojedinělá.

Nejsem žádný kritik. Nemám žádnou uměleckou průpravu, abych mohl odborně hodnotit obrazy (a myslím, že tohle ani nechci). Spoléhám na svůj cit, co který obraz mi dá, co vyjadřuje. Co v něm já hledám a najdu. Záleží v jakém jsem rozpoložení myslí. Někdy jen vnímám soulad, harmonii barev, světla. Dokonalost provedení toho kterého tvaru, prostoru. Nebo naopak provokující disharmonii, pokřivené mrzačené tvary, ostré kontrasty. Jindy spolu s tím, mě napadají myšlenky, které bych neočekával. Tohle vše člověka dostává do jiných oblastí, jiných dimenzí, kdy se může vysrat na rozum, intelekt a jiný záležitosti a vytvářet (spíš než chat se unášet) jinými světy..

Tahle výstava byla dobrá. Pro mne dominovaly obrazy Krivošeje.

Že výstava udělala dojem i na jiné, svědčí zápisy do knihy návštěv.

Jeden havířovský punker poté co zhlédl vystavená díla, do ní napsal:

Týden nebudu mluvit...

chiloš

Zpívejte

Hare

Krīṇa

a buďte šťastní

Přibližně ve stejnou dobu se v pět tisíc mil vzdáleném Montrealu sešlo několik mužů s oholenými hlavami v rouchách šafránové barvy a několik dívek oděných v sáří s Johnem Lennonem a Yoko Ono k nahrání hitu Give Peace a Chance:

možnost.

V tomto rozhovoru s dlouholetým osobním přítelem Mukundou Góswamim, nahraném v Georgevě sídle v Anglii 4. září 1982, George vzpomíná na některé zážitky spojené se zpíváním Haré Kršna mantry a podrobně popisuje své vnitřní realizace vyvolané zpíváním. Uvádí okolnosti, které ho přivedly k vydání desky Hare Krishna Mantra, písně My Sweet Lord a LP desek All Things Must Pass a Living in the Material World, které byly velkou mírou ovlivněny filozofií a zpíváním Haré Kršna. Hovoří láskyplně a otevřeně o svém vztahu k Jeho Božské Milosti A.Č. Bhaktivédantovi Swamimu Prabhupádovi, duchovnímu učiteli a zakladateli Haré Kršna hnutí. George také vysvětluje svůj postoj k Haré Kršna hnutí, hudbě, józe, reinkarnaci, karmě, duši, Bohu a křesťanství. Rozhovor uzavírá vzpomínkou na návštěvu rodiště Šrí Kršny ve Vrndávanu v Indii, domově Haré Kršna mantry, a popisem, jak jsou jiní jeho proslulí přátelé obeznámeni s mantrou, kterou nyní všichni lidé na celém světě znají a zpívají.

George Harrison: Při návštěvě Indie, Čili předtím, než se Haré Kṛṣṇa hnutí dostalo do Anglie roku 1969. John a já jsme již měli Prabhupádovo první album Kṛṣṇa Consciousness. Velice často jsme tuto desku poslouchali a líbila se nám. Tehdy jsem slyšel mahá-mantru poprvé.

Mukunda: Ačkoliv jste si s Johnem často přehrávali desku Šríly Prabhupády a sami jste také zpívali, nikdy jste se vlastně nese-
tkali s oddanými. Když jsme však /Mukunda, Gurudás a Šjamasundar -
první oddaní, kteří přijeli z Ameriky do Londýna založit nové

[illegible]

středisko/ poprvé přijeli do Anglie, zaručil ses za nás při placení podnájmu našeho prvního chrámu, později jsi nám daroval své sídlo, které umožnilo desítkám a tisícům lidí se seznámit s uvědomováním si Kršny, a financoval jsi první vydání knihy o Kršnevi. Ve skutečnosti jsi nás ani tak dlouho neznal. Nebyla to pro tebe náhlá změna?

George: Ani ne, neboť s Kršnou jsem se cítil jako doma. Byla to část mne. Něco, co mám již z předešlého života. Váš příjezd do Anglie a vše kolem toho byl jako další kousek skládky, který utvářel dokonalý obrázek. Všechno do sebe pomalu zapadalo. Proto jsem na vás reagoval tímto způsobem, když jste přijeli do Londýna. Řekněme si to upřímně. Má-li si člověk stoupnout a zařadit se někam, tak jsem uvažoval, že bych byl radši s vámi, než abych byl s těmi na druhé straně. Je to tak. Radši budu jedním z oddaných Kršny, než jedním z tak zvaných poctivých, rozumných nebo normálních lidí, kteří nevědí, že člověk je duchovní bytost, že má duši. S vámi všemi jsem se cítil příjemně, jako bychom se již znali. Bylo to naprosto přirozené.

Mukunda: Georgi, byl jsi členem Beatles, nepochybně jedné z nejznámějších skupin hudební historie, skupiny, která ovlivnila nejen hudbu, ale i celé generace mladých lidí. Po rozpadu ses vydal na dráhu solového umělce s albem All Things Must Pass, ze kterého se stala po dobu sedmi týdnů nejprodávanejší LP deska, na níž byl také hit My Sweet Lord, jenž se v Americe udržel na prvním místě dva měsíce. Potom následovalo album Living in the Material World, které bylo na prvním místě žebříčku pět týdnů a prodalo se v milionovém nákladu. Jedna skladba této desky, Give Me Love, zůstala šlágr celých šest týdnů. Koncert pro Bangladéš s Ringem Starrem, Erikem Claptonem, Bobem Dylanem, Leonem Russelem a Billy Prestonem měl neobvyklý úspěch a jakmile LP deska a Film vyšly, staly se jedinečným a nejúspěšnějším dobročinným rockovým projektem vůbec. Měl jsi tedy hmotný úspěch. Byl jsi všude, všechno jsi prožil a přesto ses zároveň zajímal o duchovní život. Co opravdu způsobilo, že ses vydal na duchovní stezku?

George: Byl to zážitek z šedesátých let. To víš, když jsi slavný a setkal ses se všemi lidmi, které si považoval za hodné setkání a zjistil jsi, že nejsou nic zvláštního, když vydáš více desek než kdokoliv jiný a uděláš je o trochu lépe, než kdokoliv jiný - je to jako dosažení vrcholu zdi. Když se však díváš přes zeď, vidíš, že na druhé straně je toho mnohem více. Proto jsem cítil povinnost říci: "Možná, že si myslíte, že ze všeho nejdůležitější je stát se bohatými a slavnými, ale ve skutečnosti tomu tak není."

Mukunda: Georgi, ve své nedávno vydané autobiografii I, Me, Mine jsi napsal, že tvoje píseň Awaiting on You All pojednává o džapajóze neboli zpívání manter s růžencem. Vysvětlil jsi, že mantra je "mystická energie uzavřená ve zvukové struktuře" a že "každá mantra zahrnuje určitou sílu ve svých vibracích". Také jsi řekl, že ze všech manter "byla pro současnou dobu mahámantra /Haré Kršna mantra/ doporučena jako nejsnazší a nejjistější cesta k dosažení realizace Boha". Sám provozuješ džapajógu. Jaké jsou tvoje zážitky při zpívání?

George: Šríla Prabhupáda mi jednou řekl, že bychom měli, pokud možno, neustále zpívat. Jakmile to jednou zkusíte, poznáte, jak to prospívá. Ze zpívání získá člověk určitý druh blaženosti, neboli duchovní radosti, která je mnohem vyšší, než jakékoliv štěstí hmotného světa. Proto tvrdím, že čím více člověk zpívá, tím méně chce zpívání nechat, neboť to přináší tak pěkný a klidný pocit.

Mukunda: Čím to je, že mantra způsobuje tento pocit?

George: Slovo Hare se používá k oslovení energie Pána. Opakujeme-li mantru dostatečně dlouho, vyvineme pocit ztotožnění se s Bohem. Bůh je veškerá radost, veškerá blaženost a zpíváním Jeho jmen se s Ním dostaneme do styku. Takže toto je pravý proces, jak realizovat Boha, čemuž člověk snadno porozumí, má-li rozvinuté vědomí, jež se vyvine zpíváním. Jak jsem také před několika léty napsal v

~~~~~

v úvodu Prabhupádovy knížky pojednávající o Kršnovi: "Jestliže Bůh existuje, chci ho vidět." nemá význam věřit na něco, co nelze dokázat a uvědomování si Kršny a meditace jsou metody, pomocí kterých můžeme Boha uzříti."

Mukunda: Stane se to okamžitě nebo je to postupný proces ?

George: K tomuto poznání se nedostaneš za pět minut, ale trvá to určitou dobu. Je to však účinné, protože se jedná o přímý způsob dosažení Boha, a pomáhá nám k získání čistého vědomí a dobrého vnímání, které je nad obvyklým každodenním vědomím.

Mukunda: Jak se cítíš poté, co jsi dlouho zpíval ?

George: Způsob života, který vedu, mi někdy poskytne příležitosti, kdy se tomu mohu plně věnovat a čím více zpívám, tím těžší je pro mne toho nechat a nechci ztratit pocit, který mi to dává.

Jednou jsem například zpíval Hare Kršna mantru bez přestání celou cestu z Francie do Portugalska. Řídil jsem dvacet tři hodiny a zpíval jsem celý den. Člověk se stane jakoby nepřemožitelný. Správné na tom bylo, že jsem ani nevěděl, kam jedu. Sice jsem si koupil mapu a zhruba jsem tušil, kam mám namířeno, nemluví však francouzsky, španělsky ani portugalsky. Říjím mi to ale nevadilo. Jakmile jednou začneš zpívat, věci dostanou transcendentální spád.

Mukunda: Vědy říkají, že jelikož Bůh je absolutní, neexistuje rozdíl mezi osobou Boha a Jeho svatým jménem, jméno je Bůh. Když jsi poprvé začal zpívat, uvědomil sis to ?

George: Vyžaduje to trochu času a víru, aby člověk přijal či realizoval, že mezi Bohem a Jeho jménem není rozdíl, aby se dostal na úroveň, kde již není zmaten, kde je přesvědčen o existenci Boha.

Něco jako: "Je tu někde kolem ?" Po určité době realizuje:

"Bůh je tady - právě zde !" Nechci tvrdit, že když zpívám, vidím Kršnu v Jeho původní podobě, ve které se zjevil před pěti tisíci léty, tančícího a hrajícího na flétnu. Jistěže by to také bylo pěkné a není to nic nemožného. Když se člověk zdokonalí ve zpívání, může skutečně vidět Boha tímto osobním způsobem. Ale nepochybně můžeš cítit Jeho přítomnost i nyní a vědět, že je tam, kde zpíváš.

Mukunda: Můžeš si vzpomenout na některou příležitost, kdy jsi při zpívání cítil přítomnost Boha velmi silně ?

George: Jednou jsem letěl letadlem, které se dostalo do elektrické bouřky. Třikrát nás zasáhl blesk a Boeing 707 nad námi přeletěl a minul se o několik centimetrů. Myslel jsem, že zadní část letadla to odnesla. Letěl jsem z Los Angeles do New Yorku zorganizovat koncert pro Bangladéš. Jakmile se letadlo začalo zmítat ve vzduchu, začal jsem zpívat Hare Krsna, Hare Krsna, Krsna Krsna, Hare Hare / Hare Ráma, Hare Ráma, Ráma Ráma, Hare Hare. Trvalo to nejméně hodinu a půl nebo dvě hodiny - letadlo klesalo a stoupalo desítky metrů, pohazováno porывy větru, všechna světla zhasla, někde to vyouchtávalo, všichni jsme byli nesmírně vystrašení. Skončil jsem s nohama vtlačenýma do sedadla přede mnou, s bezpečnostním pásem napjatým k prasknutí, svíral jsem opěradlo a řval z plných plic Hare Krsna Hare Krsna, Krsna Krsna, Hare Hare. Víím, že zpívání pro mne znamenalo, zdali to přežiji nebo ne. Rovněž Peter Sellers jednou odpřisáhl, že zpívání Hare Kršna ho jednou zachránilo před leteckou katastrofou.

Mukunda: Zpívali i někteří ostatní Beatles ?

George: Předtím, než jsem potkal Šrílu Prabhupádu a vás ostatní, jsem si koupil album, které Prabhupáda natočil v New Yorku, a s Johnem jsme to poslouchali. Vzpomínám si, že jsme zpívali Hare Kršna několik dní za doprovodu ukulele bandž, když jsme plachtili v řeckém souostroví. Zpívali jsme kolem šesti hodin denně, protože jsme nemohli přestat, jakmile jsme se do toho dostali. Když jsme skončili, bylo to, jako by se zhasla světla. Někdy jsme zpívali mantru tak dlouho, až nás bolela ústa. Cítili jsme se povzneseni,

byly to šťastné chvíle.

Mukunda: Nedávno jsem viděl videovou nahrávku, kterou nám poslali z Kanady, na níž ukazovali, jak John a Yoko Ono nahrávají svůj hit Give Peace a Chance a asi pět nebo šest oddaných bylo také přítomno v Johnově pokoji v hotelu Královny Elizabethy v Montrealu. Zpívali a hráli na činelky a bubny. John a Yoko zpívali Hare Kršna v této písni. Bylo to v květnu 1969 a tři měsíce později bydlel Šríla Prabhupáda jako host jeden měsíc v Johnově venkovském sídle u Londýna.

John byl v té době duchovním hledačem a Šríla Prabhupáda mu vysvětlil skutečnou cestu míru a osvobození. Vysvětloval věčnost duše, zákon karmy a reinkarnace, což jsou témata podrobně popsána ve védské literatuře. Ačkoliv John nikdy nedovolil, aby Hare Kršna ovlivnilo jeho život, zpodobnil uvědomování si Kršny v Písni Instant Karma, kterou napsal asi rok po setkání se Šrílou Prabhupádou.

Jaký je rozdíl mezi zpíváním Hare Kršna mantry a meditací?

George: Je to stejné jako meditace, ale myslím si, že to působí rychleji. Chci tím říct, že když odložíš růženec, stále můžeš opakovat nebo zpívat mantru. Jeden z hlavních rozdílů mezi tichou meditací a zpíváním je, že tichá meditace spíše závisí na koncentraci, ale zpívání je přímější spojení s Bohem.

Mukunda: Mahamantra byla předepsána pro moderní dobu kvůli uspěchané povaze lidí dneška. I když se lidé dostanou do trochu klidného místa, nedokážou uklidnit svou mysl na delší dobu.

George: Ano, je to pravda. Zpívání Hare Kršna je druh meditace a může být provozováno, když je mysl i roztěsáná. Dokoncemůžeš dělat jiné věci současně. Proto je to tak pěkné. V mém životě uvedla mantra hodně věcí do pohybu. Udržuje mne v souladu se skutečností a čím více člověk sedí na jednom místě a zpívá, čím více vonných tyčinek obětuje Kršnovi, čím více se očistí zpíváním, tím více dosáhne toho, čeho chce docílit, to jest neustále myslí jen na Boha. A jestliže ho oslovujete mantrou, určitě to pomáhá.

Mukunda: Co ještě pomáhá upoutat mysl na Boha?

George: Například mít kolem sebe mnoho předmětů, které připomínají Kršnu, jako vonné tyčinky. Právě nedávno jsem se díval na malý obrázek v mém studiu, na kterém jsi ty, Gurudas a Šjamasundar, a to, že jsem se díval na oddané, způsobilo, že jsem myslel na Kršnu. To je asi úkolem oddaných, připomínat lidem Boha.

Mukunda: Jednou ses zeptal Šríly Prabhupády na verš z véd, ve kterém se říká, že když člověk pronáší svaté jméno Kršny, Kršna tančí na jeho jazyku a dotýčný si přeje, aby měl tisíc uší a tisíc úst, s nimiž by mohl lépe osenit svatá jména Boha.

George: Ano, myslím, že mluvil o realizaci, kdy není rozdíl mezi Kršnou stojícím před tebou a jeho přítomností prostřednictvím jeho svatého jména. To je skutečná krása zpívání, člověk je v přímém styku s Bohem. Nepochybují, že neustálým opakováním jména Kršna může Kršna přijít a tancovat na jazyku. Nejdůležitější však je být ve styku s Bohem.

Mukunda: Jak často džapuješ?

George: Kdykoli dostanu příležitost.

Mukunda: Používáš obvykle růženec při džapování?

George: Ano, používám. Vzpomínám si, když jsem jej dostal, byly kuličky hrubé a velké, ale nyní mohu sápotěšením říci, že jsou hladké vzhledem k častému džapování. Zjistil jsem, že je velmi dobré dotýkat se růžence. Pomáhá to, aby byl další ze smyslů upřen na Boha. Kuličky v tom opravdu pomáhají.

Mukunda: Když džapuješ uchováváš růženec v plátěném pytlíku?

George: Ano. ze začátku to bylo trochu nepříjemné, veli často jsem džapoval a ruku jsem měl neustále v plátěném pytlíku. Unavovalo mne, když se mě lidé ptali pořád, jestli jsem se zranil nebo si zlomil ruku. Nakonec jsem jenom říkal: „Ano, malá nehoda.“, Protože to bylo snažší, než všechno vysvětlovat. Používám-li růženec, pomáhá mi to odstranit mnoho nervozity.

Mukunda: Někteří lidé tvrdí, že kdyby všichni na celém světě zpívali Haré Kršna mantru, nebyli by schopni se soustředit na svou práci. Jinými slovy, chtějí vědět, zdali by se svět přestal točit, kdyby všichni lidé začali džapovat. Je například nutné, aby člověk přestal pracovat v továrně?

George: Ne, džapování neznamena, že se člověk stane nevykonným nebo přestane tvořit. Ve skutečnosti to pomáhá koncentraci. Byl by to výborný šot pro televizi - představ si všechny dělníky z Fordovy montážní linky v Detroitu, jak zpívají Haré Kršna, Haré Kršna, zatímco připevňují kola. To by bylo báječné. Pomohlo by to automobilovému průmyslu a pravděpodobně by také vyráběli lepší auta.

Mukunda: Kromě džapování neboli osobního pronášení jmén Boha existuje ještě jiný druh zpívání nazvaný kirtán, při kterém skupina oddaných zpívá společně v chrámu nebo na ulici. Kirtán obvykle dodá více energie, něco jako nabíjení vlastních duchovních baterií, a umožňuje, aby také lidé slyšeli svatá jména a očistili se. Ve skutečnosti jsem byl se Šrílou Prabhupádou, když poprvé začal skupinové zpívání v Tompkinsově parku v newyorské východní straně roku 1966. Básník Allen Ginsberg se těchto setkání také zúčastnil a často s námi zpíval a hrál na své harmonium. Mnoho lidí si nás přicházelo poslechnout a Šríla Prabhupáda pak v chrámu přednášel z Bhagavadgíty.

George: Ano, návštěva chrámu nebo zpívání se skupinou jiných lidí činí vibraci mnohem silnější. Je jasné, že pro někoho je snadné zpívat uprostřed davu, zatímco jiní se cítí mnohem svobodněji, mohou-li zpívat v chrámu. Ale částí uvedomování si Kršny je pokus se sladit všechny smysly všech lidí: prožít Boha prostřednictvím všech smyslů, nejenom nedělním klečením na nějakém tvrdém klenátku v kostele. Ale jestliže navštívíte chrám, můžete vidět obrázky Boha, můžete vidět Boha v jeho podobě Božstev a můžete ho také slyšet tak, že posloucháte sebe nebo ostatní pronášet mantru. Je to pouze způsob realizace, ve kterém ke vnímání Boha mohou být použity všechny smysly, což dělá všechno mnohem přitažlivější - dívat se na obrázky, poslouchat mantry, čichat vonné tyčinky, květiny atd. To je na vašem hnutí pěkné. Zahranuje všechno - zpěv, tanec, filozofii a prásdam. Hudba a ta ec je důležitá součást tohoto procesu. Mení to pouze něco k vybití nadbytečné energie.

Mukunda: Vždy, když zpíváme na ulici, shromažďují se kolem nás lidé a poslouchají. Pozí z nich přitahávají mohou do taktu nebo snami tancují.

George: Zvuk kartálů /malé činelky/ je úžasný. Když je slyším z určité vzdálenosti, jsou jako magické zaklínadlo, které ve mě něco probouzí. Lidé se ve skutečnosti duchovně probouzejí a ani si neuvědomují, co se vlastně děje. Je jasné, že z jiného pohledu, z vyššího hlediska, kirtán nikdy nepřestává, ať jej slyšíme nebo ne. Gán-kirtánové skupiny se nyní staly běžným jevem ve všech velkoměstech Západu. Velice rád je pozoruji, protože miluji myšlenku, že oddaní se mísí s ostatními lidmi a dávají všem příležitost, aby mysleli na Kršnu. Někteří o tom nevědí, ale ve skutečnosti ho hledají. Kršna je Bůh... a zpíváním Jeho svatých jmen vývine oddaný rychle vědomí Boha.

Mukunda: Šríla Prabhupáda často říkal, že až budou založeny velké chrámy, většina lidí začne jednoduše zpívat Haré Kršna doma, a nyní vidíme, že se to stává skutečností. Naše celosvětové sdružení je velké - máme milion příznivců. Zpívání na ulicích, knihy a chrámy dávají lidem první podnět k provozování duchovního života.

George: Myslím si, že momentálně je lepší, když se to rozšiřuje v domácnostech. Existuje mnoho „civilních kršnovců“. Mnoho lidí tam venku čeká, a jestli se neodevzdají dnes, udělají to zítra nebo příští týden nebo za rok.

V šedesátých letech jsme měli sklon rozhlašovat pokud možno co nejvíce vše, co jsme dělali. Měl jsem určité realizace a zažíval jsem období, kdy jsem byl tak vzrušený svými objevy a dojmy, že jsem chtěl všechno vykřičet. Ale někdy je vhodné křičet a někdy ne. V sedmdesátých letech odešla spousta lidí se svým duchovním životem do ústraní a nyní žijí ve svých malých útulcích. Vypadají a oblékají se jako obyčejní lidé, jako např. úředníci z pošty, ale ve skutečnosti meditují a zpívají. - oddaní v civilu. Prabhupádovo hnutí se šíří opravdu s úspěchem, lépe řečeno jako divoký oheň. Nevím, jak dlouho ještě bude trvat, než se dostaneme do Zlatého věku, kdy jsou všichni dokonale sladění s vůlí Boha, ale díky Šrílovi Prabhupádovi se uvědomování si Kršny určité v posledních šestnácti letech rozšířilo více, než od doby Šrí Čaitanji, tj. od šestnáctého století. Mantra *hṛī* se roznesla mnohem rychleji a hnutí neustále roste a roste. Bylo by fanatické, kdyby všichni lidé zpívali. Všem by to nesmírně prospělo. I když máš nohy plné peněz, ještě to neznamená, že tě udelají šťastným. Musíš najít radost navzdory problémům, které máš, nestarat se o ne a zpívat Hare Krsna, Hare Krsna, Krsna Krsna, Hare Hare.

Kukunda: V roce 1969 jsi vydal SP desku nazvanou The Hare Krishna Mantra, která se postupně stala hitem v mnoha zemích. Stejná melodie se později objevila i na desce Rádha - Krsna Temple, kterou jsi také vydal prostřednictvím gramofonové společnosti Apple a v Americe ji prodávala společnost Capitols Records. Mnoho lidí překvapily tyto nahrávky a tvoje zpívání s oddanými Hare Kršna hnutí. Proč jsi tak učinil?

George: Vždyť je to jenom část duchovní služby, jejím účelem jerosšířit mantru na celém světě - nebo ne? Snažil jsem se pomoci, aby se oddaní v Anglii, a vůbec všude, lépe zakořenili.

Kukunda: Jak bys přirovnal úspěch desky natočené s oddanými Kršny s rockovými deskami natočenými ve spolupráci s hudebníky to doby, jako Jackie Lomax, Splinter a Billy Preston?

George: Nemá to nic společného. Je to opravdu něco jiného. měl jsem k tomu hlubší důvody. Nebylo to finančně motivováno a a přinášelo to mnohem větší uspokojení, neboť jsem věděl, jaký efekt bude mít nahrávka tří a půl minutové mantry. Byla to spíše legrace, než snaha vytvořit hitovou desku. Chtěl jsem vytvořit vlastní dovedností a vykonání nějaké duchovní služby Kršnovi.

Kukunda: Jaký vliv měla podle tebe skladba The Hare Krishna Mantra na kosmické vědomí světa, poté co dospěla k mnoha miliónům lidí?

George: Určitě to mělo nějaký vliv. Vždyť tento zvuk je koneckonců

Kukunda: Když nahrávací společnost Apple uspořádala tiskovou konferenci k popularizaci desky, zdálo se, že zástupci veřejných sdělovacích prostředků jsou šokováni, když tě uslyšeli hovořit o důležitosti duše a Boha.

George: Považoval jsem to za důležité, abych všem jasně vysvětlil, o čem se jedná. Vyjít z civilu a říci jim pravdu. Protože jakmile jednou něco realizuješ, nemůžeš předstírat, že o tom nic nevíš. Žijeme v kosmickém věku, a letedla a vším ostatním. Jestliže je možné obletět zeměkouli během jedné dovolené, pak neexistuje důvod, proč by také mantra mohla pokročit a několik kilometrů. Řekl bych, že jsem měl v úmysluokusit se o duchovní infiltraci. Poté, co se mi podařilo přemluvit Apple Records, aby s vámi natočila desku, a po velké propagační kampani, jsme věděli, že z desky se stane velký hit. Jednou z největších věcí, jedním z největších zážitků v mém životě, bylo videt nás v televizním programu Top of the Pops. Nemohl jsem tomu věřit. Pení lehké se tam stát, protože hudební skupinu uvedou jen tehdy, dostane-li se mezi první dvacet. Bylo to jako doušek čerstvého vzduchu. Mou strategií bylo vytvořit tří a půl minutovou skladbu, kterou mohli hrát v rádiu, vyšlo to. Ve studiu jsem nahrál harmonium a kytarový záznam před jakou nahrávkou s Beatles a potom jsem nadaboval basu. Pamatuji si, jak Paul McCartney a jeho žena Linda zrovna přišli do studia a jak se jim mantra líbila.

Amenda: 200 lei plusa taxa de sedinta.

George: To je dobře. I nyní, po mnoha letech zní výborně. Mi vař, že ze všeho nejlepší bylo vlnit Krsna na Top of the Tops.

Rukunda: Krátce po té, do této desky v šla, mi John Lennon řekl, že ji tráli v přestávce Dylanova koncertu Isla of Night, ktereno setaké zúčastnili Jimi Hendrix, Moody Blues a Joe Cocker v létě 1969.

George: Mráli to, zatímco připravovali jeviště pro Boha Dylana. Bylo to velképole. Tato skladba má kromě toho snadno zapamatovatelnou melodii a lidé nemusí vědět, co text znamená, aby se jim píseň libila. Měl jsem příjemný pocit, když jsem se poprvé dozvěděl o úspěchu nahrávky.

Mukunda: Co říkáš, na technickou úroveň desky? Hlas, apod.?

George: Jamuna, sólová zpěvačka, má přirozeně pevný hlas. Líbilo se mi převědčení, se kterým zpívala, jako by to již dělala po kolikáté. Nikdo by neřek, že tuto melodii zpívá poprvé. Sám jsem zpíval mantru dlouho před tím, než jsem potkal oddané nebo Šrílu Frabhupádu, neboť jsem vlastnil jeho desku již nejméně dva roky. MÁŠ-li o něco zájem, staneš se jakob, magnetem a přitahuješ to. Od prvního okamžiku, kdy jsem slyšel zpívání, to bylo jako otevřená brána do mého podvědomí, asi z nějakého předešlého života.

Pukunda: V písni *Awaiting on You All* z alba *ALL Things Must Pass* dáváš všem lidem jasně najevo, že se ze života v hmotném světě mohou osvobodit. George jímá jména Boha. Proč jsi to udělal? Co tě k tomu vedlo?

George: V té době nebyl nikdo z pop oblasti nakloněn tomuto druhu hudby. Čítal jsem však, že to bylo nutné a tak radši než abych seděl a čekal na někoho jiného, rozhodl jsem se to udělat sám. Často si myslíme: „Ale jo, vždyť s tebou souhlasíme,“ ale ve skutečnosti nevstaneme a nezapadáme se. Je to příliš riskantní. Všichni se snaží, aby zůstali nepoznání, komerčně zahalení, a proto jsem se rozhodl udělat krok. Také jsem cítil, že mnoho lidí s tím bude sympatizovat. I nyní dostávám dopisy od lidí, kteří píšou: „Žiji v Kránově chrámu již tři roky a kdybys nenatočil album All Things Must Pass, nikdy bych o Kránovi nevěděl. Takže vím, že milost Pána má malou úlohu v kosmické hře.“

Dotaz: A co ostatní Beatles? Co si mysleli když ses začal zajímat o uvědomování si Kršný? Jak reagovali? Všichni jste již byli v Indii a hledali jste něco duchovního. Šjamasundár jednou řekl, když s vámi obědval, ostatní Beatles se chovali velmi uctivě.

George: Ano, kdyby jim to nedošlo, tj. kdyby se nemohli vyrovnat s oddaným
jejich oholenými hlavami, pak by skončila veškerá naděje! /smích/ Odda-
ní se stali mými společníky, když se tedy někdo objevil v oranžovém rou-
chu a s oholenou hlavou, lidé přestali uvazovat: „Hele, co to má znamenat
ale říkali by: „Ti jsou tady s Georgem.“

ukunda: Čítal ses dobre ve společnosti oddan, ch od sameho počatku?

George: Když jsem poprvé potkal Šjamasundaru, oblíbil jsem si ho. Byl můj kamoš. Na zadní straně desky jsem četl, jak Šrila Prabhupáda přijel z Indie do Bostonu a věděl jsem, že Šjamasundar a vy všichni jste v mé věkové skupině a že jediný rozdíl je v tom, že jste do hnutí vstoupili a já ne. Působil jsem v rockové skupině, ale neměl jsem předsudky, protože dhóti, vaše náčítý šafránové barvy, a oholené hlavy jsem znal již z Indie. Uvědomováním si Kršny je zvláště výhodné pro mě, protože jsem se nikdy necítil k tomu, abych si oholil hlavu, přestěhoval se do chrámu a provozoval to naplno. Byl to učenovnický proces, který se hodil k mému způsobu života. Mohl jsem zůstat hudebníkem, ale pouze jsem zněl vědomí, to je vše.

Ukunda: Víš, že zámek za Londýnem, který jsi nám daroval, se stal jedním z největších středisek, které máme? Co si myslíš o úspěchu Bhaktivédantova planu v šíření uvědomování si Kršny?

George: Je to výborné. A také to souvisí s vydáním desky Paré Kršna nebo šimkoliv jiným, co jsem pro vás udělal. Mám opravdu radost, že jsem byl v té době pomoci schopen. Všechny ty písně s duchovními tématy - My Sweet Lord - a ostatní, jsou to malé krůčky. Víím, že lidé mají nyní mnohem větší úctu, když oddané potkávají na ulicích. Nepovazují nás za padlé na hlavu. Mnoha lidem jsem daroval Prabhupádovy knihy a je překrásné, že je mají, ať od nich něco uslyšíme nebo ne, neboť když si je přečtou, jejich životy se změní.

[illegible]

0001	0002	0003	0004	0005	0006	0007	0008	0009	0010	0011	0012	0013	0014	0015	0016	0017	0018	0019	0020	0021	0022	0023	0024	0025	0026	0027	0028	0029	0030	0031	0032	0033	0034	0035	0036	0037	0038	0039	0040	0041	0042	0043	0044	0045	0046	0047	0048	0049	0050	0051	0052	0053	0054	0055	0056	0057	0058	0059	0060	0061	0062	0063	0064	0065	0066	0067	0068	0069	0070	0071	0072	0073	0074	0075	0076	0077	0078	0079	0080	0081	0082	0083	0084	0085	0086	0087	0088	0089	0090	0091	0092	0093	0094	0095	0096	0097	0098	0099	0100	0101	0102	0103	0104	0105	0106	0107	0108	0109	0110	0111	0112	0113	0114	0115	0116	0117	0118	0119	0120	0121	0122	0123	0124	0125	0126	0127	0128	0129	0130	0131	0132	0133	0134	0135	0136	0137	0138	0139	0140	0141	0142	0143	0144	0145	0146	0147	0148	0149	0150	0151	0152	0153	0154	0155	0156	0157	0158	0159	0160	0161	0162	0163	0164	0165	0166	0167	0168	0169	0170	0171	0172	0173	0174	0175	0176	0177	0178	0179	0180	0181	0182	0183	0184	0185	0186	0187	0188	0189	0190	0191	0192	0193	0194	0195	0196	0197	0198	0199	0200	0201	0202	0203	0204	0205	0206	0207	0208	0209	0210	0211	0212	0213	0214	0215	0216	0217	0218	0219	0220	0221	0222	0223	0224	0225	0226	0227	0228	0229	0230	0231	0232	0233	0234	0235	0236	0237	0238	0239	0240	0241	0242	0243	0244	0245	0246	0247	0248	0249	0250	0251	0252	0253	0254	0255	0256	0257	0258	0259	0260	0261	0262	0263	0264	0265	0266	0267	0268	0269	0270	0271	0272	0273	0274	0275	0276	0277	0278	0279	0280	0281	0282	0283	0284	0285	0286	0287	0288	0289	0290	0291	0292	0293	0294	0295	0296	0297	0298	0299	0300	0301	0302	0303	0304	0305	0306	0307	0308	0309	0310	0311	0312	0313	0314	0315	0316	0317	0318	0319	0320	0321	0322	0323	0324	0325	0326	0327	0328	0329	0330	0331	0332	0333	0334	0335	0336	0337	0338	0339	0340	0341	0342	0343	0344	0345	0346	0347	0348	0349	0350	0351	0352	0353	0354	0355	0356	0357	0358	0359	0360	0361	0362	0363	0364	0365	0366	0367	0368	0369	0370	0371	0372	0373	0374	0375	0376	0377	0378	0379	0380	0381	0382	0383	0384	0385	0386	0387	0388	0389	0390	0391	0392	0393	0394	0395	0396	0397	0398	0399	0400	0401	0402	0403	0404	0405	0406	0407	0408	0409	0410	0411	0412	0413	0414	0415	0416	0417	0418	0419	0420	0421	0422	0423	0424	0425	0426	0427	0428	0429	0430	0431	0432	0433	0434	0435	0436	0437	0438	0439	0440	0441	0442	0443	0444	0445	0446	0447	0448	0449	0450	0451	0452	0453	0454

Mukunda: Ve védských textech stojí, že prasádam předává duchovní realizaci, stejně jako zpívání, ale méně nápadným nebo podezřelým způsobem. Člověk dělá duchovní pokrok jezením.

George: Z vlastní zkušenosti mohu poznamenat, že to určitě funguje. Prasádam mi vždy mnohem více chutnalo, když jsem byl v chrámu nebo jedl se Šrílou Prabhupádou, než když mi to někdo přinesl domů. Někdy sedíš a jíš prasádam a pak zjistíš, že uplynuly tři-čtyři hodiny, aniž sis toho všiml. Prasádam mi opravdu hodně pomohlo, protože jsem si začal uvědomovat: "Nyní ochutnávám Kršnu." Náhle si člověk uvědomuje jiný aspekt Boha. Je to pouze otázka naladění se do duchovna a prasádam je toho reálnou částí.

George: Ano, také jsme mu za to poděkovali na obalu desky.

Mukunda: Které prásádam náš nejraději ?

Mukunda: Ano.

Mukunda: Vzpomínáš si, když jsme v Londýně pozvali zástupce novin a časopisů na velkou hostinu u příležitosti vydání desky Haré Krishna Mantra? Novináři byli naprosto překvapeni, protože nikde v té době neznal naše jídlo. Nyní, když nás lidé vidí, tak se jim vybavíme v myslí jako "ti, kdo zpívají a tancují na ulicích," ale začínají nás také více spojovat s prasádam - "To jsou ti s těmi vegetariánskými obědy zdarma."

Mukunda: Na celém světě jsme rozdali kolem 150 miliónů porcí prasádam zdarma, nemluvě o restauracích.

Mukunda: Byl jsi v naší londýnské restauraci Healthy, Wealthy, and Wise?

V Healthy, Wealthy, and Wise předkládají správná, kalerieky hodnotná a chutná jídla a všechno je čerstvé. A co je ještě důležitější, že vše je připraveno s oddaností, což znamená hodně. Je-li něco uvařeno nedbale, nechutná to stejně dobře jako jídlo, které se někde snažil připravit, aby potěšil Boha a nejdřív Mu to obětoval. Už jen toto samotné dodává jídlu chuť.

Georgi jsi vegetariánem již mnoho let. Neměl jsi s tím potíže ?

(The following information was obtained from the records maintained by the Department of Corrections.)

vku denně. Luštěniny jsou v podstatě levná strava a obsahují protein A-1. Lidé jsou blázni, kupují si biftek, ze kterého dostanou buď rakovinu nebo srdeční potíže, a kromě toho jsou ty mrtvoly tak příšerně drahé. Mohl bys nakrmit tisíc lidí čočkovou polévkou a cena by se přitom rovnala několika kilům filé. Hotový nesmysl.

Mukunda: Jedna z věcí, která má velký vliv na návštěvníky našich chrámů nebo čtenáře našich knih jsou malby a sochy vytvořené oddanými, znázorňující výjevy Kršnových zábav, když se zjevil na Zemi před 5 000 léty. Šríla Prabhupáda jednou řekl, že tyto obrazy jsou okna do duchovního světa a zorganizoval uměleckou akademii, kde se jeho žáci mohou zdokonalit a vycvičit ve vytváření transcendentálního umění. Nyní mají tisíce lidí tyto malby pověšené doma, buď originály, litografické nebo kanvasové kopie či plakáty. Byl jsi v našem muzeu v Los Angeles? Jak na tebe zapůsobilo?

George: Je to velkolepé - lepší než Disneyland. Mám pocit, že má stejnou hodnotu jako Smithsonianův institut ve Washingtonu. Sochařské práce jsou vynikající a také hudba je pěkná. Lidé si mohou udělat představu, jak království Boha vypadá. Kromě toho je znázorněno velmi jednoduchým, i pro dítě pochopitelným způsobem, jak se tělo liší od duše a jak je duše důležitá. Vždy mám kolem sebe podobné obrázky, jako například Kršnu na voze, který jsem nechal reprodukovat na desce Material World. Na zahradě mám také sochu Sivy, kterou pro mě udělali oddaní. Obrázky mi pomáhají při meditaci. Například obrázek z Bhagavadgíty, který ukazuje nadduši v srdci psa, krávy, slona, chudáka a kněze, pomáhá při realizaci, že Kršna dluží v srdci všech. Nezáleží na tom, jaké tělo jsi dostal, Panje vždy s tebou. Ve skutečnosti jsme stejní.

Mukunda: Ty a John Lennon jste se seznámili se Šrílou Prabhupádou v září 1969, kdy bydlel v Johnově domě.

George: Ano, když jsem ho potkal poprvé, podcenil jsem ho. Tehdy jsem nevěděl, že díky jemu se mantra rozšířila v posledních šestnácti letech více, než za posledních pět století. To je úplně ohromující, protože přes svůj pokročilý věk neustále překládal knihy. Později jsem zjistil, že byl mnohem obdivuhodnější, než jak se na první pohled zdálo.

Mukunda: Co ti nejvíce utkvělo v mysli?

George: Vždy říkal: "Jsem služebník služebníkova služebníka." To se mi líbí. Spousty lidí tvrdí: "Já jsem to. Já jsem božská inkarnace. Jsem tady, abych vám pomohl." Rozumíš, co myslím? Ale Šríla Prabhupáda nikdy takový nebyl. Líbila se mi jeho skromnost. Vždy se mi líbila jeho prostota a jednoduchost. Být služebníkem služebníkova služebníka - v tom to opravdu spočívá. Nikdo z nás není Bůh - jsme pouze jeho služebníci. V Prabhupádově společnosti jsem se vždy cítil pohodlně a uvolněně, spíše jako přítel. Cítil jsem, že byl velmi dobrým přítelem. I když mu v té době bylo sedmdesát šest let, pracoval prakticky celou noc, den za dnem. Přesto se ke mně nechoval jako by byl velký vzdělanec, neboť byl svým způsobem dětsky jednoduchý, což je nesmírně fantastické. Byl největším učencem sanskrtu a svatý muž, cenil jsem si skutečnosti, že mě nikdy neučinil nespokojeným. Spíše naopak, vždy se snažil, abych se cítil dobře. Vždy jsem ho považoval za velice milého přítele a i nyní se na něho takto dívám.

Mukunda: V jedné ze svých knih Šríla Prabhupáda píše, že tvoje upřímná služba je lepší, než služba některých lidí, kteří se odevzdali Kršnovi, ale nevydrželi. Co si o tom myslíš?

George: Velice pěkné. Dalo mi to velkou naději, neboť jak se říká, že i okamžik strávený ve společnosti zbožné osoby, čistého oddaného Kršny, má nesmírně kladný vliv.

Myslím si, že Šrílu Prabhupádu velice těšila myšlenka, že někdo zvenku pomáhá při vydávání desky. Již pouhá skutečnost, že mu to dělalo radost, mě povzbuzovala. Víím, že se mu líbila skladba Hare Krishna Mantra a žádal oddané, aby mu hráli píseň Govinda. Stále ji ještě hraje?

Mukunda: Každý chrám má kopii této písně a hrajeme ji každé ráno, když se oddaní shromáždí před oltářem. Dalo by se říci, že je to naše hymna.

George: Jestliže bych ke svým písním o Kršnovi nedostal inspiraci od Šríly Prabhupády, dostal bych ji od oddaných. Jediné, co jsem potřeboval, bylo povzbuzení. Zdálo se, že ho těšilo vše duchovní, co jsem udělal - buď prostřednictvím písní, nebo při vydávání knih apod. Píseň Living in the Material World jsem napsal ovlivněn Šrílou Prabhupádou. On mi vysvětlil, jak nejsme hmotná těla. Pouze jsme se do nich náhodou dostali.

V písni jsem pak napsal, že v hmotném světě se ve skutečnosti nic neodehrává. Nepatříme sem, ale do duchovního nebe:

Jsem odsouzen k životu v hmotném světě
Jsem zklamán v hmotném světě
Smysly nejsou nikdy uspokojeny
Pouze se vzdouávají jako příliv a odliv
Který mě utopí v hmotném světě.

Jediný důvod, proč jsme tady, je najít cestu, jak se odsud dostat. To bylo zvláštní na Šrílovi Prabhupádovi, nemluvil pouze o lásce ke Kršnovi a uniknutí z hmotného světa, ale sám byl toho dokonalým příkladem. Mluvil o neustálém zpívání a sám vždy zpíval. Myslím si, že mne to nejvíce povzbudilo. Stačilo to, abych se snažil více a trochu lépe. Byl dokonalým příkladem toho, co kázal.

Mukunda: Jak bys popsal úspěchy Šríly Prabhupády?

George: To, čeho docílil, je velmi význačné. Dokonce i ve srovnání s osobnostmi jako William Shakespeare je množství knih, které vydal, vskutku ohromující. Rozum nad tím zůstává stát. Někdy pracoval bez ustání mnoho dní a spal jen několik hodin. Snad ani mladý zdravý člověk by nedokázal udržet tempo, kterým se řídil ve svých devětašedesáti letech.

Šríla Prabhupáda zapůsobil na svět velkolepě. Nelze to změřit. Jednou jsem zjistil: "Můj Bože, tento člověk je úžasný!" Celou noc překládal ze sanskrtu do angličtiny, pečlivě všechno vysvětloval, aby tomu všichni snadněji porozuměli, a přesto se nikdy nenechal obdivovat jako nadřazená osoba. Jednal vždy se svou dětskou jednoduchostí a nejpřekvapivější je, že veškeré překlady pořídil v tak relativně krátké době - během několika let. Aniž by měl něco více než svou oddanost ke Kršnovi, nadchl tisíce mladých lidí a uvedl do pohybu celé hnutí, které se stalo tak silné, že pokračuje i po jeho odchodu. A i nyní dělá stále větší pokroky a bude se rozrůstat na základě poznání, které zanechal. Toto hnutí v růstu neustane. Čím více se lidé probudí duchovně, tím více poznají hloubku Prabhupádových slov - kolik duchovní moudrosti zanechal/daroval/.

Mukunda: Víš, že mnohé hlavní university na světě, včetně universit v Harvardu, Yale, Princetonu, Oxfordu, Cambridge a Sorbonne, vlastní všechny Prabhupádovy knihy?

George: To je dobře! Jednou z nejzajímavějších věcí, které jsem si na Šrílovi Prabhupádovi všiml, bylo to, že mluvil anglicky a pak náhle řekl něco v sanskrtu a poté to opět přeložil do angličtiny. Bylo jasné, že vše dobře ovládá. Z literárního hlediska jsou jeho přínosy samozřejmě nesmírné, protože uvedl do středu pozornosti Nejvyšší Osobu, Kršnu. Mnoho učenců a spisovatelů zná Gítu, ale pouze na intelektuální úrovni. I když píší "Kršna řekl....", nedělají to s potřebnou bhaktí neboli láskou. V tom je to tajemství - Kršna je ve skutečnosti osoba. Je Bůh, který se také zjeví v knize, projeví-li čtenář dostatečnou lásku, bhakti. Nikdo nedokáže pochopit ani tu nejzákladnější věc o Bohu, dokud Ho nemiluje. Nedá se říci, že tak zvaní vědští učenci milují Kršnu - proto Mu nemohou porozumět a dát nám Ho. Ale šríla Prabhupáda byl jiný.

Mukunda: Védské texty předpovídají, že po sestoupení Šrí Čaitanji před pěti sty léty, nastane po dobu deseti tisíce let Zlatý Věk,

kdy zpívání svatých jmen úplně odstraní úpadek moderní doby a na této planetě zavládne skutečný duchovní mír.
George: Śrīla Prabhupáda určitě ovlivnil svět absolutním způsobem. Předal nám nejvyšší poznání. Neexistuje nic vyššího.
Mukunda: Ve svém životopise píšeš: "Nezáleží na tom, jak hodně je člověk zbožný, neboť přesto potřebuje milost, aby se dostal z hmotného světa. Může být jogínem, mnichem nebo jeptiškou, ale bez Boží milosti se nevysvobodí" Na konci písně Living in the Material World se říká: "Musím se odsud dostat Kršnovou milostí, spasit se z hmotného světa." Závisíme-li na milosti Boha, co znamená rčení: "Pomoz si sám a Bůh ti pomůže?"
George: Myslím si, že to má různé významy. Jednak, že se odsud bez milosti Boha nikdy nedostaneme, a jednak že Jeho milost je úměrná touze, kterou vyvineme. Množství milosti, kterou očekávám od Boha, by se měla rovnat množství milosti, kterou si zasluhuji. Dostanu tolik, kolik vložím dovnitř. Jako v písni The Lord Loves the One that Loves the Lord, kterou jsem napsal o Śrīlovi Prabhupádovi

Pán miluje toho, kdo miluje Pána
A zákon říká, že když nemiluješ,
nebudeš milován
Pán pomáhá těm, kdo pomáhají sobě
A zákon říká, že za vše, co děláš,
dostaneš odplatu.

Slyšel jsi píseň That Which I Have Lost z mého nového alba nazvaného Somewhere in England? Je to přímo z Bhagavadgíty. Píseň pojednává o ničení sil temnoty, omezování, lži a smrtelnosti.
Mukunda: Ano, líbí se mi. Jestliže lidé dokáží pochopit Kršnúv vzkaz z Bhagavadgíty, mohou se stát opravdu šťastnými.

Mnoho lidí na začátku svých duchovních cest uctívá Boha jako neosobního. Jaký je rozdíl mezi uctíváním Kršny neboli Boha v jeho osobní podobě a uctíváním Jeho neosobní povahy v podobě energie či světla?

George: Je to jako by ses procházel s robotem nebo člověkem. Jak jsem již řekl dříve: "Jestliže Bůh existuje, chci Ho vidět," nejen Jeho energii či světlo, ale Boha samotného.

Mukunda: Co je podle tebe smyslem lidského života?

George: Každý člověk musí spálit svou vlastní karmu a uniknout z řetězu máji (hmotného klamu), reinkarnace atd. Nejlepší věc, jakou kdo může dát lidstvu, je vědomí Boha. To je nejlepší dar. Ale nejdříve se musíš soustředit na vlastní duchovní pokrok, do jisté míry se musíme stát sobečtí, abychom se stali nesobečtí.

Mukunda: A co takhle vyřešit životní problémy bez ohledu na duchovní proces?

George: Život je jako provaz se spoustou uzlů. Uzly jsou karma, se kterou ses narodil ze všech minulých životů, a cílem lidského života je vynaložit úsilí a rozvázat všechny uzly. Zpívání, meditace a vědomí Boha to umožňují. Jinak pouze při každém pokusu o rozvázání nějakého uzlu uděláš nový uzel. Tak působí karma. Naše současné tělo jsou výsledkem našich minulých činů a v budoucnu se staneme výsledkem činnosti, které provádíme nyní. Porozumět přísloví "Jak zaseješ, tak sklidiš" je důležité, neboť pak nemůžeš obviňovat nikoho za situaci, ve které se nacházíš. Víš, že vlastními činnostmi se buď více zamotáš, nebo vysvobodíš.

Mukunda: Ve Śrīmad Bhāgavatane, klenotu veškeré védské literatury, je popsáno, jak čisté duše žijící s Bohem v duchovním světě mají k Bohu různé vztahy - rasy. Existuje způsob, jakým rád myslíš na Kršnu?

George: Líbí se mi myšlenka vidět Kršnu jako děťátko, jak bývá často zobrazen v Indii. A také jako Góvinda - pasáček krav. Zamlouvá se mi představa, že je možné mít vztah ke Kršnovi jako k dítěti a

chránit Ho, nebo jako k příteli, anebo Ho uctívat jako gurua či pána.

Mukunda: Myslím si, že nelze spočítat, jak mnoho lidí se začalo věnovat uvědomování si Kršny na základě tvé písně My Sweet Lord. Prošel jsi však určitou osobní změnou, než ses rozhodl napsat tuto píseň. Ve své knize píšeš: "Dlouho jsem uvažoval, zda-li bych měl napsat My Sweet Lord nebo ne, protože bych se přiznal veřejně. ...Mnoho lidí se bojí slov Pán a Bůh... Strksl jsem krk pod gilotinu... Ale zároveň jsem měl na paměti, že nikdo nic neříká... proč bych tedy k sobě neměl být upřímný? Došel jsem k poznání, že když něco silně cítíš, měl bys to říci. Chtěl jsem ukázat, že Haleluja a Hare Kršna je stejné. Nahrál jsem hlasy zpívající Haleluja a pak jsem to změnil na Har Kršna, takže lidé začnou zpívat mahámantru dříve, než poznají, co se děje. Zpíval jsem Hare Kršna již dlouhou dobu a tato píseň byl jednoduše nápad, jak udělat západní popový ekvivalent mantry, která neustále opakuje svatá jména. Nemám kvůli tomu špatné svědomí; ve skutečnosti jsem uachránil život mnohým narkomanům."

Proč jsi na album vůbec chtěl vložit Haré Kršna? Samotné Haleluja by nestačilo?

George: Hm, za prvé Haleluja je radostné křesťanské vyjádření, ale Haré Kršna má mystický nádech. Nejedná se o pouhé opěvování Boha; je to žádost, aby se člověk stal Jeho služebníkem. A protože způsob, jakým je mantra sestavena, a mystickou duševní energií obsaženou v souhláskách, je mnohem bližší Bohu, než jak Ho v současnosti představují křesťané. Ačkoliv Krista považují za absolutního jogína, myslím si, že mnozí křesťané Krista špatně líčí. Předpokládá se, že zastupují Ježíše, ale nedělají to dobře. Velice ho klamou a to je velký prohřešek.

Písní My Sweet Lord jsem se je snažil trochu zmaskat, protože zněla jako popsong. Mým cílem bylo, abych nalákal lidi na Haleluja; než se dostanou k Haré Kršna, jsou již dávno chyceni - přitakávají si nohou do rytmu a zpívají Haleluja, jakoby ukolébání do jistého bezpečí. Pak se to náhle změní v Hare Kršna a všichni pokračují ve zpívání, aniž by si uvědomili, co se stalo, a myslí si: "Vida, ani jsem si nemyslel, že budu mít rád Haré Kršna!"

Dokonce i nyní mi lidé píšou a ptají se, co to je za hudební styl. Po deseti letech se stále snaží zjistit význam slov. Ve skutečnosti to byl pouze malý trik a nikdo se nehněval. Z nějakého důvodu mne žádní křesťané nenapadli: "Líbí se nám to až po to zpívání Haré Kršna."

Haleluja byla možná nějaká mantra, kterou postupně zředili, ale nejsem si jist, co to opravdu znamená. Řecké slovo Kristus menó Kristos je v podstatě Kršna.

Mukunda: Co bys řekl o rozdílu mezi křesťanským pojetím Boha a Kršnoz z Bhagavadgity?

George: Když jsem poprvé přišel do tohoto domu, bydlely zde jeptišky. Přinesl jsem si plakát znázorňující Višnu /čtyřruká podoba Kršny/. Lze na něm vidět pouze Jeho hlavu, tělo do pasu a čtyři ruce, ve kterých drží lasturu a další symboly, a nad vším je velký znak om. Má kolem sebe pěknou záři. Zavěsil jsem to nad krbem a odešel jsem do zahrady. Když jsem se vrátil zpátky, všechny na mě skočily se slovy: "Co to je? Co to má znamenat?" jako by se jednalo o nějakého pohanského boha. Řekl jsem jim: "Je-li Bůh neomezený, může se zjevit v jakémkoliv podobě v jaké se Mu zlíbí. To je jedna z nich. Jmenuje se Višna." Hleděly sice na mne jako na blba, ale vtip je v tom, že Bůh je neomezený. Když Ho získáte jako Kršnu, není omezen na určitý obrázek. Může mít podobu dítěte, může být jako Govinda nebo se může projevovat v mnoha jiných velmi známých podobách. Můžete vidět Kršnu jako malého chlapce, což je způsob, jakým se já rád dívám na Kršnu. Je to

radostný vztah. Ale je zde ještě chorobný náhled, s jakým je dnešní křesťanství představováno, kdy se nesmíš zasmát, protože je to příliš vážné a nemůžeš očekávat, že uvidíš Boha - a podobné nesmysly. Jestliže Bůh existuje, musíme ho vidět, a nevěřím v ideologii, kterou najdeš ve většině kostelů, kde říkají: "Boha neuvidíš, je vysoko nad tebou, veř tomu, co říkáme a neodporuj."

Poznání - vědská moudrost - které je předloženo v Prabhupádových knihách, pochází z nejstarších písem světa. Říká se v nich, že člověk se může očistit a božským zrakem může vidět Boha. Očistíš-li se zpíváním, uvidíš ho. Sanskrit, jazyk, kterým byla tato písmo psána, je prvním jazykem světa. Devanagari, písmo, kterým se sanskrit píše, ve skutečnosti znamená "písmo bohu".

Mukunda: Každý, kdo má upřímnou snahu pokročit v duchovním životě, nenaleze na náboženskou příslušnost, může vidět hodnotu zpívání jmen Boha. Mám na mysli člověka, který se opravdu snaží získat vědomí Boha a snaží se zpívat upřímně.

George: Ano, to je pravda. Je to otázka otevřenosti. Kdokoliv, kdo je otevřený, to dokáže. Člověk musí být otevřený a bez předsudků. Musíme to pouze zkusit. Nic nemůžeme ztratit. Ale "intelektuálové" vždy naráží na problémy, protože vždy "vědí" všechno lépe. Ve skutečnosti patří obvykle mezi duchovně nejzruinovanější lidi, protože se nedokážou odpoutat; nerozumí výrazu "transcendování" intelektu. Ale obvyklý člověk spíše řekne: "Tak jo, zkusím to a uvidíme, jestli to funguje." I z křesťanů se mohou stát lepší křesťané, budou-li zpívat Haré Kršna.

Mukunda: V knize I, Me, Mine mluvíš o karmě a reinkarnaci a jediném způsobu, jak se dostat z cyklu rození a smrti, a to přijetím pravého duchovního procesu. Také jsi řekl: "Všichni se obávají smrti, ale příčinou je narození. Když tedy nechcete umřít, nenaroďte se!" Věřil některý z Beatles na reinkarnaci?

George: Jsem si jist, že John na ni věří! A nechtěl bych podceňovat Paula a Ringa. Nepřekvapilo by mne, kdyby doukali, že je to pravda. Rozumíš, co mám na mysli? Snad mohu říci, že Ringo je jogín převlečený za bubeníka!

Mukunda: Paul má naši nejnovější knihu Coming Back: the Science of Reincarnation. Kde je podle tebe Johnova duše?

George: Doufám, že na správném místě. Věděl, že každá duše reinkarnuje, dokud se úplně neočistí a že každá duše se nachází na úrovni, která je určena akcemi a reakcemi z tohoto a předešlých životů.

Mukunda: Bob Dylan svého času hodně zpíval Haré Kršna. Navštěvoval chrám v Los Angeles, stejně jako v Denveru a Chicagu. Jednou dokonce projel Spojenými státy se dvěma oddanými a napsal několik písní o Kršnovi.

George: Ano, to je pravda. Řekl, že se mu zpívání a společnost oddaných líbila. Také Stevie Wonder vás měl na jedné ze svých desek. Ta píseň - Pastimes Paradise - je opravdu pěkná.

Mukunda: Když jsem byl ve Vrndávanu, místě, kde se Šrí Kršna narodil, viděl jsi tisíce lidí zpívajících Haré Kršnu. Zpevnilo to tvoji víru ve zpívání, když jsi zjistil, že celé město žije podle těchto zásad?

George: Zajisté mne to posílilo. Určitě to pomáhá. Je to fantastický zážitek být ve městě, kde to všichni lidé dělají. Měl jsem však také pocit, že byli zaskočeni, když viděli bělocha džapovat s růžencem v ruce. Vrndávan je jedno z nejfantastičtějších míst v Indii. Všichni všude zpívají Haré Kršna. Byl to můj nejlepší zážitek.

Mukunda: Ve své knize jsi napsal: "Celý svět podvádí, zvláště lidé, kteří ovládají svět a společnost. Prezidenti, politikové, vojenští představitelé atd. se všichni hádají a jednají, jako by byli Pány nad svými panstvími. Na Zemi je to v podstatě problém č. 1."

George: Ano, dokud nejednáš s vědomím Boha a nevíš, že On je ten, kdo je skutečně u moci, shromažďuješ si spoustu karmy a nepomáháš ani

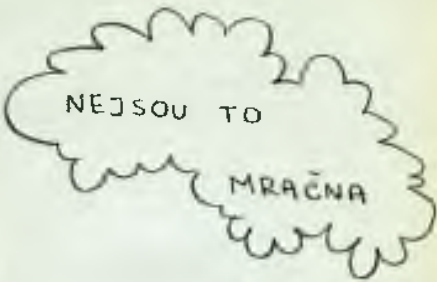
sobě, ani druhým. Velice mne rmoutí současný stav světa; je tak zničený. Všechno se zhoršuje víc a víc. Všude přibývá betonu, špíny, radioaktivita. Nedotčené lesy a čistý vzduch neexistují. Kácí se všechny stromy. Znečišťují se oceány. Jsem do jisté míry pesimistický při myšlence na osud této planety. Velcí páni nevědí, že za všechno, co dělají, existuje reakce, kterou je třeba zaplatit. To je karma.

Mukunda: Myslíš, že je zde nějaká naděje?

George: Ano, jeden po druhém musíme uniknout z máji. Všichni lidé musí spálit svou karmu a uniknout z kruhu rození a smrti. Musí zavrhnout přesvědčení, že když Británie, Amerika nebo Rusko či Západ začne vládnout, potom budeme mít navždy klid a žít šťastně. To není možné. Nejlepší věc, kterou člověk může darovat, je vědomí Boha. Projev nejdříve svou božskou povahu. Tam je pravda. Je přímo v nás. Pochop, co jsi. Kdyby si lidé uvědomili, co je skutečné štěstí, neexistovaly by na světě strasti. Myslím, že zpívání jménem Boha je vhodný začátek.

Mukunda: Děkuji ti mnohokrát, Georgi.

George: Haré Kršna!

NEJSOU TO

MRAČNA

A. Nik   Hejsou to mračna

Báseň žijící v Praze, původem Rus. Publikuje poprvé.

Honza Vik a já
sedíme u počítače
A počítáme různé věci
Například kolik půllitrů
naši krve

Vysaje stát za rok
A jak hlubokou vodměnu
Mám za to vykope
...octivej hrobník
Za 3 600 vteřin
strojového času

Kočka ~~černá~~ černá s rudým vocasem
přišla pod mé okno a zafňukala
to určité pravicové síly
zapálily stodolu
pomyslel sem si
a zhas světlo:
bylo tak líp dívat se
na tu vzácnou podívanou

1976

+++

24. 01. 77.

+++

Když padá sníh, prší,
a měsíc leze nahoru,
proto takový dlouhý fronty
ke kadeřníkovi

a rozžhavený slunce padá
dlouhejma vlasama
na střechy baráků

15. 12. 75

+++

Červený prezervativ
Mám přeje k 1. máji
Tahle firma Darum prochází námi

+++

uprostřed pokoje stojí postel
na ní leží bába tak stará
že je dávno mrtvá
nikdo se nestará vo tu bábu
poněvadž potentát vedle ní pod dekou
je taky mrtvej

3. 02. 76

+++

Úředník spí na stanici tramvaje
Na jedné noze stojí jako volavka v bažině.
Však se k němu přiblížím
Brýle mu tiše sundám
Co uvidí úředník, mně by zajímalo
Když ho vzbudí kohout

+++

Vidím ženskou, ženská - poštačka
Dobrý den, paní, říkám
Načež ona škvíru dokořán a raduje se
Dopis jsem do škvíry hodil
Pozdravil zdvořile a
Akselrodevi zavolal:
Čekej dopis, ty vole!

Šest hodin ráno
Ve vlastní šťavě plujeme
do práce
Cítíme menstruaci, vložka
přes pusu,
Žádný ston, ale v hlavě
Semafor bliká pořád
Zelenou a červenou
násobilku
Kolik že roků do důchodu
zůstalo?

25. 10. 77

++++++

Naše oči plné ještě noci
sen - stín, ale či
kdo bude brečet
a tenkou dlani
naše oči zavře,
má mrtvola stín?

3. 11. 77

++++++

Na židli sedím jak blbej nad pivem
Skrz okno je vidět jenom tmu
Která právě před chvilkou spadla
Jako ten blbej, co vod piva
Spadl před chvilkou pod stůl

++++++

Nejsou to mračna,
Nejsou to sračky
Není to panenka ani voják
To plazí se můj kamarád

JAKO HAD!

8. 03. 81

++++++

Vemte si stříbrnou lžičku
dejte na ni drobek chleba
a potom dlouho, dlouho
líbejte tu lžičku
s vobracený strany
jenže líbejte ji tak
aby se vám drobek chleba
neskutálel do nosu

Popadněte nohu vod židle
pravou rukou
a honem tu židli zvedněte
nahoru
a zezdola se podívejte
na svou očividnou blbost

Vemte si drobek chleba
dejte ho na židli
sedněte si na ni sami
a přemějšlete, jestli vám nekouká
z prdele stříbrná lžička

11. 02. 77

++++++

Děcko se smálo
Plakala chůva
Sukně ležela
Na chladném betonu ...

5. 01. 78

++++++

Vlak přijel - pff!
Vstávej mumie - ufi!
Mumie vstala - pšunk!
Hlavička pod kola - šust!

21. 11. 80.

Knáty křivé zardousily
Benjamina Franklina
Ó matko mého dětství,
maminko má /město Huston,
stát Texas/,
tys to vědycky povídala:

Čeká na mně věznice
SING - SING
kape tam voda z kohoutku
PINK - PINK

Kedám si už vonku
BRINK - DRINK
nedostanu se více k
FIK - FIK.

Ó maminko mého dětství
/město Huston, stát Texas/.

20. 01. 81.

+++++

BURANI A BURANKY
SLYŠÍM SRDCE TOK.
PROSÍM VÁS,
KUPTE MI PROSÍM
TUŽKU?
NEJSEM JEŠTĚ CVOK.

červen 1981

+++++

Překonat nechutí kolem své osy
Překonat nechutí své osy
Překonat nechutí k šatům cizím,
K botám a nosům,
Ke svým svrškům, k sobě nechutí
překonat.

Schovat se pod viaduktem
Nic nevidět,
Jenom poslouchat, jak se řítí
Vlak do riti.

10. 08. 81.

+++++

Pac a pusu
francouzák
Bo kobuli
jenom tak. 8. 03. 81.

+++++

to už sklenička brnkala
klepaly se ručičky notoriků,
dušička se nedočkavostí chvěla
hlavičku si narovnat
v tom šeru.

10. 12. 81.

Pozn. redakce_: tyto básně vycházejí bez vědomí a souhlasu autora.

Nejenom do

hospody

NEJENOM DO HOSPODY

nejenom do hospody

Svou cestu umění - jestli se to tak dá vůbec nazvat, jsem rozjel teprve nedávno. Častým vysedáváním v hospodě při pivečku jsem začal pociťovat potřebu po jiném druhu zabíjení času. Tak to začínám zkoušet s barvami. Nejprve na papír, pak na obyčejnou překližku. Z počátku se mi vůbec nedaří, ale postupem času mě, dá se říci, poblázněné obrazy začínají vypadat celkem dobře. Proto jsem jich pár přinesl ukázat svým přátelům. Líbily se. To mi dalo větší chuť do tvoření. Používám zatím barvy temperové, ale už brzy to chci zkusit s barvami olejovými a na plátno. Nedržím se žádného směru. Mám snahu vytvořit na obraze co největší bláznivost, ale samozřejmě musí dávat nějaký smysl. Hieronymus Bosch, od kterého mě obrazy fascinují, asi nikdy nebudu a nebo některám z jiných malířů. Vlastně o to nestojím a koneckonců mé kvality tomu neodpovídají. Poznal jsem, že není zapotřebí ani tak talent, jako trochu fantazie. Snažím se používat co nejvíce barev pro velkou barevnost obrazu. Co se týče úhlednosti - tedy rámu - tak ten maluji přímo na obraz. Tvoří to pak zajímavý celek. Pro nedostatek prostoru a tedy i možností je mé vybavení pro tvorbu skromné. Snažím se vytvořit na obraze nějakou myšlenku způsobem, která je nemožná, v tom vlastně spočívají všechny mé obrazy. Aby jste rozuměli, když třeba přemyslím o nějakém dělníku v továrně, který obsluhuje určitý stroj. Udělám to tím způsobem, že v tu chvíli se z dělníka stává stroj. Ten už ovšem nevypadá jako dělník, ale je souborem končetin a vnitřností, vyrábějící třeba balonky. Někdy si připadám jako cvok. Něco na tom bude. Na začátku píši o velice lahodném pití, ke kterému se samozřejmě nadále velice rád vracím. V pivním opojení mívám velice zajímavé myšlenky. Tím nechci říct, že by to byla droga pro tvoření. Snažím se hlavně, aby každý správně pochopil myšlenku z obrazu tak, jak byla myšlena. I když se mi stane, že sám nevím, co jsem vlastně vytvořil. Je to paradoxní, ale je to tak. Můj poslední obraz má název "Děti Slunce". Jsem tak trochu fantasta, proč ne. Věřím v to, že kromě nás lidí, existuje taky určitě nějaká civilizace. A jelikožto světlo, tedy Slunce, bez kterého by náš svět nebyl možný, může to být i jiné Slunce než to naše, určitě svítí i někomu jinému. V nejbližší době bych se chtěl spojit s některým z jiných malířů, který už umí něco víc. Prostřednictvím jeho se zdokonalit v technice. Popřípadě si třeba vypůjčit literaturu o malířství. Takových jako jsem já, je jenom v našem městě určitě víc. Ovšem o sobě nevědím. Bylo by dobré se nějakým způsobem spojit a tvořit tak trochu společně. Vypomáhat si. Dneska dělá třeba velký problém sehnat jen obyčejné štětce. Tak je to ostatně se vším. Mým přáním je uspořádat výstavu, ale až budu mít dostatečný počet obrazů. V tom taky uvidím, jaký je zájem nebo nezájem. Mluví tady o výstavě jako o běžné věci, ale vím sám, že to není vůbec jednoduché - sehnat povolení k výstavě. V tom případě si udělat výstavu soukromě. Je mi ale známo, že takové akce dopadají tragicky. Ovšem nerad bych o své obrazy přišel. Mám rád umění a nechci jej dělat ná pro sebe, ale pro lidi, protože ho potřebují.

(R.Š.)

V Á C L A V   H A V E L

O   Ú H Y B N Ě M   M Y Š L E N Í

Opsáno ze "S e š i t ů   p r o   m l a d o u   l i t e r a t u r u"
květen 1968   Čs. spisovatel 1968

Václav Havel : O ÚHYBNÉM MYŠLENÍ

Vážení přátelé,

před časem, jak známo, se na jednom domě ve Vodičkově ulici utrhla římsa a zabila ženu. Krátce nato vyšel v literárních novinách článek, komentující tuto událost, resp. spontánní vlnu kritického rozhořčení, která po ní následovala. Autor začal zjištěním, že by římsy z domů padat neměly, že je zajisté správně, je-li taková věc veřejností kritizována a že je krásné, když máme dnes možnost podobné věci otevřeně kritizovat. Pak pokračoval úvahou o tom, jaký jsme vůbec celkově urazili ohromný kus cesty, což ilustroval několika příklady, jako třeba tím, že dřív nosily dívky hubertusy, zatímco dnes se strojí podle pařížské módy. Toto názorné ocenění vymožeností naší doby posléze autora dovedlo k otázce, jestli není dnes té kritičnosti přeci jen trochu moc, a k výzvě, abychom se nadále už neomezovali pořád jen na kritiku nějakých, jak říká, lokálních záležitostí, a abychom se soustředili na témata důstojnější lidského poslání a humanistického obsahu pojmu člověk. Článek ukončil posléze apelem na literaturu, aby i ona se už jednou odpoutala od všech podružných komunálních lokalit a začala se zabývat konečně člověkem v jeho celkových perspektivách.

Veřejné mínění, k němuž se článek obracel, si naštěstí z těchto rad nevzalo poučení, a když minulý týden spadla římsa ve Spálené ulici a zabila dalšího člověka, zvedla se ještě daleko rozhořčenější vlna protestů než po prvním případě. Veřejnost, jako už ostatně tolikrát, prokázala i teď více inteligence a lidskosti než spisovatel. Pochopila totiž, že takzvané perspektivy člověka jsou prázdnou frází, odvádějí-li nás od konkrétního strachu, koho zabije třetí římsa a co se stane, když spadne třeba na mateřskou školku.

Kdyby byl autor článku, o němž mluvím, chladným cynik, uvědomující si amorální dosah svých vývodů, šlo by o celkem neškodnou kuriozitu, která by nestála za pozornost. Jenomže - a to je na celé věci tragické - tenhle článek byl napsán s těmi nejčistšími úmysly a v upřímném přesvědčení, že pomáhá - byť taktickou formou - dobré věci. Domnívám se, že tu stojíme před názornou ukázkou, jak se kterýkoli úmysl může obrátit ve svůj přímý opak, je-li rozvinut prostředky zkonvencionalizovaného pseudoideologického myšlení, zahnížděného dnes tak povážlivě ve všech oblastech společenského života a způsobujícího mu, podle mého názoru, nadozírné škody. Podstatou toho způsobu myšlení je, že určité osvědčené dialektické figury zformoval a z fetišizoval do tuhého systému myšlenkových a frazeologických schémat, jejichž aplikace na různé oblasti skutečnosti působí sice na první pohled dojmem jakéhosi chvályhodně zvýšeného ideologického vidění reality, ve skutečnosti však nepozorovaně zbavuje myšlení bezprostředního kontaktu s realitou, ochromujíc tak jeho schopnost do té reality účinně zasahovat.

Děje se to - především - jakousi r i t u a l i z a c i j a z y k a : z prostředku, sloužícího k označování skutečnosti a dorozumívání se o ní, jako by se jazyk proměňoval ve svůj vlastní cíl. Zdánlivě tedy jazyk - a v závislosti na něm i myšlení - jaksi stoupá na významu (povinnost pojmenovat je vytlačována povinností ideologicky

kvalifikovat), ve skutečnosti tím je však degradován : imputace funkcí, které mu nejsou vlastní, znemožňuje mu plnit funkce, k nimž je určen, a ~~tím~~ tím ho tedy nakonec jeho nejvlastnějšího významu zbavuje.

Všimněme si na příklad jen toho, jak často je dnes důležitější to, jakých slov používáme, než to, o čem mluvíme! Slovo - jako takové - přestává být znakem pro kategorii, ale stává se samo kategorií; získává jakousi okultní moc proměňovat jednu skutečnost v druhou; neargumentuje ~~se~~ myšlenkami, ale pojmy. A tak najednou stačí, aby bylo použito čarovné slovo "disproporce", a neomluvitelný diletantismus je náhle nejen omluven, ale dokonce snad i povýšen na jakousi historickou nutnost; stačí, aby sadismus byl oblečen do honosného pojmu "porušování socialistické zákonnosti", a hned se nám už nejeví v tak zlém světle; stačí, aby se spadlá římsa nazvala lokalitou a kritika údržby domů kritikou komunální, a hned máme pocit, že se vlastně nic tak hrozného nestalo; stačí, aby starý dobrý hasič, jako celkem docela obyčejný člověk, který má za úkol hasit požáry, byl nazván požárníkem, a hned máme ~~pocit~~ dojem jakési vyšší funkce, a hned se ho začínáme i tak trochu bát; stačí konečně, aby potřeba ušetřit na domovníkovi tím, že svěří domy nedělním fušování lékařů, právníků, a úředníků, byla nazvána "socialistickou péčí nájemníků", a hned může lékaře, otloukající zpuchřelé římsy na svých domech, zahrávat pocit, že tím naplňují jakousi vyšší fázi rozvoje socialismu.

Tato mystika slov je ovšem pořád ještě trikem celkem jednoduchým a průhledným. Podstatně nebezpečnější je manipulace s jistými osvědčenými vztahovými schématy.

Typickým příkladem je tu likvidace skutečnosti pomocí jakési falešné k o n t e x t u a - l i z a c e : záslužná snaha vidět věci vždycky v jejich širších kontextech se natolik formalizuje, že místo aby se uplatňovala vždycky právě jen tím jedinečným způsobem a v té konkrétní míře, jež si daná skutečnost vyžaduje, stává se jednotným a obecně závazným vzorcem myšlení, dosahujícím zvláštní schopnosti rozpustit v neurčitosti všech možných souvislostí všechno určité, co v sobě měla skutečnost, než byla zasazena do svých souvislostí. A tak nakonec domnělý pokus o komplexní vidění vyúsťuje do komplexní slepoty : nevidíme-li totiž jednotlivé, konkrétní věci, nevidíme nic. A čím vícx tohoz zdánlivě o skutečnosti víme, tím o ní de facto víme méně.

V článku, o němž jsem mluvil, se tento mechanismus realizuje velmi názorně : padají římsy a kritika stavu fasád jsou v něm totiž tak skvěle zakomponovány do světových souvislostí, že kdyby nepadaly v Praze římsy, byla by už dávno třetí světová válka, a je tudíž nakonec vlastně cosi zdravého v tom, že padají.

Bylo-li samozřejmé, že prvobytně pospolný člověk si uplácal své doupě tak, aby mu nespadlo na hlavu, musí být pro vyspělý moderní ~~stát~~ socialistický stát stejně samozřejmé zajistit lidem bezpečnou chůzi po ulici. Tím pro mě celá věc končí a všechna další "ale", "sice" a "i když" považují prostě za kalení vody, zamlžování věci a nenormální odvádění řeči na jiné téma. Továrny, sídliště a přehrady jsou jistě krásné věci; i to, že dívky už nechodí v hubertusech, je třeba ocenit; ale s ~~římsami~~ římsami - tvrdím - to nemá nic společného.

Když k je řeč o římsách, má se mluvit o římsách a nezapletávat do toho perspektivy člověka. A pokud, tak jen v tom smyslu, že člověk má v dané souvislosti jen dvě možné perspektivy: buď na něj římsa spadne nebo nikoliv. Ostatně, kdo ví, zda preventivní údržba pražských

fasád nebyla zanedbaná třeba zrovna tím, že kdysi pronášel někdo někde krásná slova o perspektivách člověka, místo aby se staral o to, v čem člověk bydlí.

Všechno souvisí se vším, zajisté. A přesto se obávám, že by Engels tuto myšlenku odvolal, kdyby věděl, čemu bude jednou sloužit - že každý bude totiž mluvit o něčem jiném, než o čem by mluvit měl.

Uplatnění této falešné kontextualizace v oblasti k a z u á l n í je obvykle provázáno jejím uplatněním i v oblasti h i s t o r i c k é : radost z toho, že dnes lze - na rozdíl od doby nedávné - směle a veřejně kritizovat padání říms, vyrůstá sice ze srovnání historicky podepřeného, ale v dané souvislosti natolik bezúčelného, že nakonec musí nutně vést ke zcela ahistorickému a absurdnímu dojmu, jako by kritika takových věcí nebyla v každé společnosti něčím absolutně samozřejmým, ale jako by šlo o jakýsi obdivuhodný a originální výdobytek současné fáze vývoje socialismu. Pěkně děkuji za socialismus, který by takovéto samozřejmosti považoval za své vymoženosti!

Jiným charakteristickým mechanismem tohoto odvěčnějšího způsobu myšlení je něco, co si pro sebe nazývám d i a l e k t i c k o u m e t a f y z i k o u. Běží o ten typ z fetišizované dialektiky, která se - shrnutím do formálních frazeologických schémat - zvrací (dialekticky) v ryzí metafyziku bezobsažné slovní ekvilibristiky vazeb jako, "na druhé straně sice - na druhé straně však", "v určitém smyslu ano, v určitém smyslu ne", "nesmíme na jedné straně podceňovat, ani na druhé straně zase podceňovat", "i když v určité situaci některé rysy - k jiné rysy za jiné situace zas", atd. atd. atd. Myslím, že celkem dobrou ukázkou bezobsažnosti, k níž vede tento dialekticko - metafyzický způsob myšlení, byl dnešní hlavní referát.

Ztráta kontaktu s realitou vede zákonitě i ke ztrátě schopnosti do reality účinně zasahovat. A čím menší je tato schopnost, tím hlubší je provázena iluzí, že je do reality zasahováno. Stačí si například uvědomit, s jakou sebevědomou určitostí dovedeme dnes na jedné straně vynášet neomylné soudy o tom, co bude, a s jakou obdivuhodnou přesností umíme na straně druhé interpretovat, zdůvodňovat a zařazovat to, co bylo. Aniž si ovšem povšimneme, jak podezřele často to, co bylo, nesouhlasí s tím, co - podle našich prognóz - mělo být. Víme totiž s naprostou určitostí, co a jak má být - a když je to pak jinak, víme zase velice dobře, proč to muselo být jinak. Jediné, co nám dělá potíže, je vědět, jak co opravdu bude. Vědět, jak věci opravdu budou, předpokládá totiž vědět, jak jsou. Jenomže v tom je právě háček : mezi podrobným odhadem budoucnosti a obsáhlou interpretací minulosti už jaksi nezbyvá prostor na to, co je nejdůležitější - totiž na věcnou analýzu přítomnosti. A tak jediné, co nás neposlouchá, je ~~přítomnost~~ skutečnost. Pochopitelně : nemáme na ní čas. Ostatně poznání, že je plánovat mín, ale na pozadí reálného průzkumu, než plánovat bezpřeze a každých čtrnáct dní lidem vysvětlovat, proč ta nebo ona základní věc není k dostání, je dnes už obecně ~~známo~~ uznáno. Ono je skutečně asi důležitější, má-li někdo sice o něco menší schopnost nebo ochotu, když spadne ~~říms~~ římsa, světónázorově vysvětlit, proč spadla, ví-li však ale za to, co dělat, aby se za deset let nezřítil Jiráskův most. Ostatně kdo má druhou z těchto schopností, tu prvou pak už celkem ani moc nepotřebuje.

Kdybych měl okruh myšlenkových mechanismů, o němž jsem mluvil, nějak stručně pojmenovat.

řekl bych asi, že běží o jakési ú h y b n é m y š l e n í. To jest myšlení, které vždycky nějakým způsobem uhne od jádra věci - ať už od spadlé římsy k perspektivám člověka, od slova lajdáctví ke slovu disproporce, od slova zbabělost ke slovu taktika, nebo od konkrétního faktu osobní viny k abstraktní kategorii "atmosféra kultu osobnosti". Když se zcela logicky říká, že přehradu vybudovali lidé a nikoli atmosféra budování, musí se také přiznat, že falešná udání a fingované dokumenty neudělala atmosféra kultu osobnosti, ale rovněž konkrétní lidé. Všechno ostatní není nic jiného než úhyb.

Myslím, že naše doba je dobou tvrdého boje mezi dvěma způsoby myšlení : myšlením ~~šikanujícím~~ polovičatým a myšlením důsledným.

Žijeme v době konfliktu skutečnosti s frází, faktu s jeho apriorní interpretací, zdravého rozumu s rozumem deformovaným; v době konfliktu mezi teorií, která šikanuje praxi, a teorií, která se z praxe učí, konfliktu mezi dvěma gneseologiemi : tou, která z určité apriorní interpretace světa odvozuje způsob, jakým ~~musí být tato skutečnost interpretována~~ je třeba vidět skutečnost a tou, která z toho, jak vidí skutečnost, odvozuje způsob, jakým musí být tato skutečnost interpretována. Podle mého přesvědčení závisí rychlost rozvoje naší společnosti na tom, jak rychle se bude proti první gneseologii - metafyzické - prosazovat druhá - - dialektická. Rád bych řekl teď několik slov o tom, jak se tento konflikt projevuje do dvou oblastí, o nichž je, myslím, správné na tomto fóru mluvit : totiž - za první - do oblasti čehosi, co bych nazval literárním ovzduším a - za druhé - do oblasti vlastní práce Svazu spisovatelů.

Nejprve tedy literární ovzduší. Hlavní část mé práce se váže k Divadlu Na zábradlí, kde jsem dramaturgem a pro něž píši. Mám tedy to štěstí, že se ocitám v jakési relativní oáze, kde - podle mého názoru - o cosi běží a kde tudiž nezbyvá mnoho času na sledování ovzduší - ať už literárního, divadelního nebo jakéhokoli jiného. Což je, jak jistě chápete, výhoda. O to ostřeji jsem si ovšem existenci literárního ovzduší uvědomil ve chvíli, kdy jsem s ním vstoupil do styku. Došlo k tomu před několika měsíci, kdy mě pozvali k práci v redakční radě časopisu Tvář. Tento časopis nemá rafinovanou koncepci. Nechce než natýkat určité věci pravým jménem, říkat to, co si jeho autoři skutečně myslí, a snažit se to říci tak, aby to nemuselo být zapleteno do rituálu všech těch "ale", "do jisté míry", "i když na druhé straně" apod.; chce tisknout věci, které pociťuje jako vnitřně autentické, neadvozené, důsledné v tom, čím chtějí být; chce se obejít bez kompromisů, pomínných daní, kličkování a ústupků - ať na kteroukoli stranu. V oblasti kritiky nechce dělat nic víc než prostě brát věci jako to, co opravdu jsou - to jest báseň jako báseň, román jako román, literaturu jako literaturu - a vyprstít je tak ze zajetí všech falešných kontextů, tvářících se sice jako sama podstatná díla, ale zamlžujících ve skutečnosti věcný pohled na ně. Jak se to snažení Tváři daří, může být samozřejmě předmětem sporu - časopis ostatně učinil na této cestě teprve prvních pět krůčků.

Nechtělo se mi věřit, jak těžko literární ovzduší uvyká něčemu tak přirozenému, jako je snaha mluvit bez ustálených frazeologických úhybů; jak tomuto ovzduší - úhybným myšlením stále ještě dost a dost zamořenému - najednou tyto úhyby scházejí; jak nerado

se smířují s tím, že si někdo vůbec dopřává luxus otevřenosti; kolika podrážděnými reakcemi, ozvuky, atmosférami a úšklebky je doprovázen pokus tak samozřejmý, jako je pokus několika lidí být sami sebou - bez smlouvání s literárním ovzduším. Přičemž tu nejde zdaleka vždycky jen o úšklebky, ale často, jak se mi zdá, i o nedobrou vůli - jak jinak vysvětlit například to, že od doby, co se ve Tváři objevil článek o Floriánovi, pořád je odněkud slyšet, že Tvář je vlastně ve skutečnosti katolický časopis? Kdyby nešlo celkem o vážnou věc, museli bychom se bavit představou, že vyjde-li studie o Masarykovi, stane se Tvář zřejmě časopisem katolicko - protestantským, a až se v ní objeví někdy Kerouacova povídka, půjde tu posléze, zdá se, o časopis katolicko - protestantsko - buddhistický. Že tato podrážděnost přichází ponejvíce ze strany literátů, je myslím symptomatické: lidé, kteří nežijí v každodenním styku s literárním zákulisím a neznají tudíž nuance jeho interních vztahů, sil a kategorií, nemohli by asi s největší pravděpodobností nikdy pochopit, o co vlastně jde.

Kritika byla svého času nerozlučně spojena s mocí a měla také mocenské důsledky, takže slušní lidé nekritizovali často ani to, co se jim nelíbilo, aby neuškodili druhým, a zbabělci kritizovali často i to, co se jim líbilo, aby neuškodili sobě. Tato situace už sice dávno pominula, ale přesto se mnozí chovají tak, jako by trvala: každý pokus o otevřenou kritiku jsou ochotni vydávat za nepokrytý výraz teroru, každé vyhraněné stanovisko za novou podobu dogmatismu. A tak se například spisovatelů, kteří si zvykli na to, že je každý chválí, protože jsou proti dogmatismu, zmocňuje v okamžiku, kdy se stanou předmětem kritiky, nezadržitelný pocit, že se stali obětí štvance, odstřelu, teroristického spiknutí a znovuzrozeného dogmatismu. A ačkoli jsou to často lidé vyznamenaní řády a poctění funkcemi, a ačkoli ten, co je kritizuje, nemá často žádnou jinou moc, než že může říct, co si myslí, spatřují ve svém kritikovi málem státního prokurátora.

Aby bylo jasné: riziko nesouhlasu je rizikem ~~každé tvorby~~ každé tvůrčí práce a já o těchto věcech nemluví v žádném případě proto, abych touto cestou žádal o laskavé porozumění. Mluví o nich proto, že v nich nespatřuji pouze něco tak přirozeného a normálního, jako je nesouhlas, ale daleko víc důkaz, jak nenormální je situace, v níž stabilizovaný systém úhybného myšlení se jeví jako normální a něco skutečně normálního jako neodpuštělná drzost.

Druhou oblastí, o níž bych ještě rád pohovořil, je - jak jsem už řekl - praxe Svazu spisovatelů. Mohu tak ovšem učinit jedině na pozadí jisté představy o jeho poslání.

Hlavní referát, který tu byl pronesen, nesl titul "Úkoly literatury a práce SČSS", což může působit dojem, jako by posláním Svazu spisovatelů bylo dávat nebo předávat literatuře nějaké úkoly. Domnívám se, že ve skutečnosti by tomu mělo být naopak: literatura má dávat úkoly Svazu spisovatelů. Každý dobrý spisovatel ví totiž sám nejlépe, co je jeho úkolem. Svaz spisovatelů by měl pouze zajišťovat, aby spisovatelé a časopisy mohli co nejlépe plnit úkoly, které si před sebe - sami - kladou. Mám za to, že takto vymezená funkce Svazu spisovatelů nepředstavuje nic horšího nebo méně důstojného. Naopak - pomáhat dobře v plnění úkolů je vždycky těžší, než úkoly vytyčovat.

Má práce v divadle - a mám teď na mysli práci autorskou - mi dala jednu zkušenost:

skutečně dobrý dramaturg - takový, jakých je málo - nikdy nenutí autora, aby psal tak, jak by psal on, kdyby psal. Autora sice vede - ale k obrazu jeho, nikoli svému, což znamená, že mu prostředky sobě vlastními - tj. dramaturgicky - pomáhá, aby byl co nejvíce a co nejautentičtější sám sebou, aby se co nejplněji realizoval a rozvinul v tom, co ho dělá jím samým.

Zdá se mi, že Svaz spisovatelů by měl mít tuto vlastnost dobrých dramaturgů : nikdy by se asi neměl stát institucí, která dává direktivy jak psát a vytyčuje literatuře jakékoli umělecké úkoly. Právě naopak : musí pomáhat literatuře, aby byla skutečně a co nejlépe literaturou, spisovatelům, aby byli co nejsvrchovaněji sami sebou, časopisům, aby byly tím, čím být chtějí a čím tedy jedinečně mohou být dobře. Nejde vůbec o to, vytyčit nějaký obecný program, natolik mlhavý, aby se do něho všichni vešli, ale jde naopak o to, každému pomáhat, aby byl maximálně svůj, jedinečný, vyhraněný a určitý v tom, jak plní svůj vlastní - jedinečný, vyhraněný a určitý - program. Literatura nemůže totiž ani být jiná (má-li být skutečně literaturou) než konkrétní, jedinečná, svá; autentická a neuhýbající ve své seberealizaci, svrchovaná a důsledná. Čím jiným vyhrává Holan, čím jiným vyhrává Hrabal, než tím, jak důsledně jsou každý sám sebou, jak přímo posedlí jsou svou metodou, jak dokonale je nezajímá svět dobových kategorií, myšlenkových úhybů, norem a zájmů, jimiž budou poměřováni ?

Myslím, že literatura vždycky byla, je a musí být svým způsobem intolerantní. A čím je vyhraněnější, tím je nutně také intolerantnější - patří to k její přirozenosti. Myslím, že kdokoli s kýmkoli může denně obědovat v Klubu spisovatelů a jezdit na ryby. Jakmile však začneme navzájem přimhuřovat oči nad tím, co se nám vzájemně na našem psaní nelíbí, jakmile začneme uhýbat od svých vnitřních norem, přispůsobovat se jeden druhému, smlouvat vzájemně se svými postikami, postavíme se každý sám proti sobě, protože začneme nutně slevovat ze své jedinečnosti a couvat tím jaksi sami od sebe - až jednoho dne ze sebe nadobro vycouváme a rozplyneme se ve všeobecném neurčitosti totálního vzájemného obdivu.

Jediný, kdo musí být v tomto varu vzájemné intolerance skutečně prozíravě tolerantní, je Svaz spisovatelů. Když dramatikovi jedno divadlo hru odmítne, může se uchýlit k jinému, případně založit vlastní. Vlastní Svaz spisovatelů nikdo z nás založit nemůže. O to lepším dramaturgem ovšem tento svaz musí být - což znamená, že tím víc intolerantních individualit musí tolerovat. Nikoli ovšem tak, že by je navzájem smířoval - tím by šel proti jejich jedinečnosti a tedy vlastně proti literatuře - ale naopak tím, že bude dělat všechno, aby jim umožnil plně se realizovat v jejich vyhraněnosti a tedy i v jejich vzájemné intoleranci.

Ve vedení Svažu spisovatelů a na odpovědných místech ve svazových nakladatelstvích jsou lidé určitého životního, duchovního a uměleckého osudu, určité společenské zkušenosti. Dovedu si představit, jak asi pro ně těžké musí být, mají-li nejen tolerovat, ale dokonce podporovat něco, co je od začátku do konce projekcí lidí s docela jiným duchovním osudem a s docela jinou společenskou zkušeností - jako je, dejme tomu, Tvář. Něco, co je dokonce intolerantní k tomu, co dělají oni, a co samo ~~sebe~~ sebe dokonce vymezuje v určitém smyslu jako přímou kontrapozici k nim. Tito spisovatelé přirozeně jsou a musí zůstat k této kontrapozici intolerantní. Jako spisovatelé. Jako

představitelé Svazu spisovatelů však musí být v tomto případě - stejně jako v tisíci jiných - hluboce tolerantní, a to nikoli jen ve smyslu pasivního nechání na pokoji, ale naopak ve smyslu aktivní vůle porozumět. Tento rozštěp není vůbec nic jednoduchého - trochu ho znám z vlastní praxe autora a zároveň dramaturga - ale jinak to asi není možné.

Nemyslím si, že by Svaz spisovatelů takto vymezené poslání neplnil. Nemohu se však zbavit dojmu, že je velice často plní polovičatě, nedůsledně, ochablé. A že se za touto polovůčatostí nebezpečně často ukrývá náš starý známý - totiž úhyb. Nemám teď už na mysli Tvář, ale některé jiné věci. Jen namátkově : V roce 1957 požádala skupina spisovatelů (Kolář, Hirsšal, Grossman, Vladislav, Hrabal a další) o možnost vydávat ve Svazu časopis. Nešlo o skupinu spojenou určitou společně vyhraněnou koncepcí umění, ale pouze podobnou literárně realizační situací : všichni byli totiž dlouhou dobu před tím víceméně vyřazení z literatury a zbavení možnosti publikovat. Tehdy nedostali na svou žádost žádnou odpověď. Asi před čtvrt rokem svou žádost obnovili. Odpověď sice dosud také nedostali, ale je celkem známo, že předsednictvo Svazu spisovatelů se touto věcí zabývalo a posléze rozhodlo, že bude vydávání tohoto časopisu podporovat, že ho však vydávat nebude. Jak jinak tohle nazvat než úhyb? Možná by bylo vydávání spojeno s nějakými těžkostmi. Nemá být ale v takovém případě předním úkolem, aby tyto těžkosti byly překonány? Připadá mi to, jako kdyby dramaturgie odmítla výbornou hru jen proto, aby divadlo nemělo práci s její inscenací. Anebo jsou nějaké obavy o zaměření tohoto časopisu ? Nepochopím, jak může Svaz spisovatelů doporučit těmto spisovatelům, aby se pokusili najít jiného vydavatele, když přece jedině logické by bylo, aby je naopak přemlouval, aby svůj časopis nevydávali jinde než v něm - tak jako drameturg přemlouvá autora, aby svou hru nedával jinému divadlu než jeho ! Nezdá se mi, že by toto byl způsob, jak pomáhat literatuře !

Nebo jiný příklad : každý student literatury dnes ví, že dva nejlepší poválečné české literární časopisy byly Kritický měsíčník a listy pro umění a filozofii. Tyto oba časopisy neměly spolu nic společného, ba stály v mnohém proti sobě - s onou zdravou intolencí, provázející všechno, co má koncepci. Později byly oba tyto časopisy zastaveny a jejich jména se stala synonymem všeho špatného. Čteme-li je dnes, můžeme s tím či s oním nesouhlasit, ale marně bychom tam hledali něco, co by opravňovalo k tak drastickým represím - většina článkůby naopak nejen mohla dnes docela dobře vyjít v Plameni, Hostu do domu nebo v Tváři, ale připadala by nám v mnohém i aktuálnější, než leccos, co tyto časopisy tisknou, a v každém případě by zapadala do současné situace lépe než celé ročníky Nového života. A přes to všechno se nikdo nenamáhá, aby očistil jména těchto časopisů ! Působí to na mě dokonce tak, jako by lidé, kteří tyto časopisy dělali, se provinili tím, že věděli určité věci dřív než jiní. Ze spolupracovníků těchto časopisů se dnes těší všem právům a pozorností pouze ti, kteří od svých tehdejších názorů couvli, aby se k nim dnes opět pozvolna vraceli. Ti, kteří neudělali nic horšího, než že si své názory zachovali - i přes nepřízeň doby - tato práva nemají. Václav Černý a Jindřich Chalupecký - šéfredaktoři obou časopisů - nejen že zůstávají mimo jakýkoli interes Svazu, ale dodnes se nedočkali ani toho minima, aby byli vůbec přijati zpátky za jeho

členy. Jindřich Chaloupecký je přitom v předsednictvu Svazu výtvarných umělců a Václav Černý vydal od té doby několik důležitých vědeckých knih. Nechápu, když už nejde Svazu o věc principiální, že mu nejde aspoň o věc praktickou : nevím, na podkladě čeho si dopřává luxus dobrovolně se zbavovat nejkvalitnějších lidí.

Jan Grossman, někdejší Chaloupeckého spoluredaktor Litů, byl na osm let vyřazen z literatury, protože říkal už dávno o literatuře věci, které dnes neříkat by bylo takřka faux pas. Co chvíli slyším, jak mu lidé vyčítají, že píše tak málo o literatuře, prý v ní jeho hlas povážlivě schází. Co ale udělal Svaz spisovatelů pro jeho získání mimo to, že ho před časem uznal způsobilým státi se kandidátem ? Grossman není typ, který dovede tu a tam něco hodit na papír a pak to někam poslat, jedno kam a jedno proč. Jako člověk, který má koncepci, může se realizovat ~~lecko~~ leckde, ale musí se realizovat cele, bez polovičatosti, bez úhybu. Dnes je šéfem činohry Divadla Na zábradlí. Zdejší i zahraniční ohlas práce tohoto tělesa a Grossmanovy práce osobně je obecně znám. Grossman se v divadle plně realizuje, čas i kontinuita jeho práce plně potvrdily, že tehdy kdysi měl pravdu on a nikoli ti, kteří ho vyřadili z literatury. Grossman byl podepsán na obou dosud nezodpovězených žádostech o časopis, o nichž jsem mluvil. Snad je to teď dost jasné, kam by se měli obracet všichni, kdo Grossmanovi vytýkají, že se málo zabývá literaturou.

Anebo : každý ví, že bylo ukrivděno Jiřímu Kolářovi, všichni si jeho práce váží, jeho uzlové místo v české poezii je opět obecně uznáno. A přece nemohou jeho nové rukopisy v Československu vycházet.

Anebo : konečně se může spravedlivě mluvit o básníkovi, bez něhož si českou poezii 20. století nelze představit, tptiž Františku Halasovi. A přece rekonstrukce Potopy, básnických fragmentů z jeho pozůstalosti, nemůže vyjít v ústředním svazovém nakladatelství. Určitě nikoli z politických důvodů - vždyť vyjde v Brně - určitě nikoli z obavy o čtenářský zájem - vždyť je jasné, že by takhle kniha musela být první den rozebrána.

Nemluví o těchto příkladech polovičatosti jenom proto, abych dokumentoval úhybné myšlení v praxi, ale především proto, abych nakonec položil tuto otázku : nenastal po všech kotrmelcích, popravách, rehabilitacích, nadšených vyznáních a schlíplých odvoláních, hysterických kritikách i sebekritikách, jež musela spisovatelská obec za poslední léta absolvovat, konečně čas k tomu, aby byl v klidu, čestně, věcným, ale přitom důsledným způsobem a takřkajíc s konečnou platností - pročištěn vzduch ? Nebyl by to ten nejlepší příspěvek k dvacátému výročí osvobození ?

Nesmíme totiž zapomínat, že všechno dobré a pozitivní se dříve nebo později stejně prosadí, taková je historická nutnost. Čekal Holan, čekal Hrabal, čekal Škvorecký. Čeká Kolář, ale nejen Kolář. Čeká i Weiner, čeká Kabešův soubor Ladislava Klímy, čeká zredigované dílo Jakuba Demla. Holan čekáním neztratil - kdo ztratil, byla česká poezie. Kdyby totiž vycházely Holanovy knihy v době, kdy vycházet měly, byla by možná mladá česká poezie dnes původnější, než je. Když nic jiného, tak prostě proto, že by měla Holana dříve zažitého. Nemělo by být jedním z prvních úkolů Svazu spisovatelů probíjet věci, probíjet literaturu ?

To, co jsem nazval vyčištěním vzduchu, neudělají za spisovatele politici, není to totiž jejich úkolem. A literatura by byla sama proti své podstatě, kdyby nespolehala jen a jen na sebe. Myslím, že Svaz spisovatelů může mít smysl jedině tehdy, nebude-li smlouvat mezi literaturou a politikou, ale bude-li důsledně bránit právo literatury být literaturou, to jest nikoli přetlumočením už poznaného, ale zvláštním, správným poznáním. Jedině tak může být totiž literatura zároveň v nejlepší slova smyslu politikum. Pokud to ještě někdo nechápe a chtěl by od literatury něco jiného, je nutno ho přesvědčit. Tohle všechno nemůže Svaz ovšem dělat bez velké společenské autority. Ale i ta záleží na něm - každý má, jak známo, tu autoritu, kterou si sám vydobude. Série vyznání, která zazněla na svazových ~~konferenčních~~ shromážděních a která byla po zchlazení hlav a změně větru zase odvolána, jistě Svazu spisovatelů na autoritě nepřidala - u nikoho, tedy ani u těch, co vítali totož vyznání, ani nakonec u těch, co vítali jejich odvolání. Tím rozhodnější však musí být úsilí o znovudobytí této autority. Což se nepodaří ani hysterickými zpověďmi, ani zbrklými názorovými kotrmelci, ani věčnými ^Pkompromisy, sousedskou polovičatostí, pseudodialektickým a abstraktním kličkováním. Taktika je samozřejmě nutná, ale co je platná taktika, na jejímž konci nebude nic ze zásady, která byla na jejím začátku a již měla taktiku sloužit? Jedinou cestu vidím v klidné a důsledné věcnosti, v upřímnosti, v rozmyslu a nikoli odvaze, ale přirozené potřebě vidět věci tak, jak jsou, a nazývat je jménem, které neuhýbá žádným směrem od jejich živého jádra.

Nikdo asi nechceme, aby padaly lidem na hlavy římsy. Dřív prý nebylo možné říct, že padají, když padaly. Dnes to lze říct, ale musí se k tomu ~~vědeck~~ dodat, že dívky už nenosí hubertusy. Tento frazeologický rituál je za prvé nedůstojný - a obyčejným lidem, kteří nemají důvod mluvit jinak, než jak jim zobák narostl, směšný - a za druhé zdržuje svět v jeho vývoji: tomu, kdo má v moci vyřešit problém pražských fasád, znemožňuje totiž, aby pochopil, že nese za cosi odpovědnost a že se z této odpovědnosti nemůže vylhat ani prostřednictvím vítězného boje s hubertusy, ani abstraktními řeči o perspektivách člověka, ani odkazem na industrializaci Slovenska.

Prosloveno v červnu 1965 na plenární konferenci Svazu čs. spisovatelů, pořádané u příležitosti oslav dvacátého výročí osvobození. Text nesměl ve své době časopisecky vyjít.

/Závěrečná poznámka/

Okruh autorů, který se svého času vytvořil kolem časopisu Tvář a který dodnes nejen spolupracuje na různých společných akcích, ale který se od zániku časopisu naopak rozšířil, netvoří žádnou uměleckou nebo literární skupinu ve smyslu společného estetického programu či doktoríny. Běží o autory nejrozličnější, které spojuje vlastně jen společná představa o tom, jak dělat časopis, a společné úsilí dosáhnout obnovení časopisu, který kdysi vytvářeli a který by chtěli vytvářet i nadále. Proto ani ~~nikdy~~ toto společné vystupení skupiny, ale pouze jako společný redakční projev, naznačující v letmých obrysech směr, jímž se bude práce na obnoveném časopise ubírat. Jde výhradně o texty autorů, patřících do společenství kolem Tváře; v kolekci přitom nejsou přirozeně zastoupeni všichni autoři z tohoto společenství a tím méně všichni, kteří s ním volněji spolupracují nebo s jejichž spoluprací toto společenství počítá. Část publikovaných textů je staršího data a počítalo se s nimi už do Tváře, k jejich publikaci však už nemohlo dojít. Kolekci redakčně připravili Václav Havel a Jan Nedvěd.

/vh/

/jn/

LADISLAV KLÍMA

LADISLAV KILMA /THE PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE /

JAK BUDE POŠ SMRTI

První strana - zelený začátek:

1. Jak bude po smrti / poslední zkušenost velkostatkáře z města E./ 22:30

Druhá strana - červený začátek:

2. Slavná Nemesis / instrumentálka /

16:40

3. Jsem Absolutní Vůle

9 150

Čas : 26:40

Obsazení:

Vratislav "Vračka" Brabenec

- úprava textu, el. atsaxofon, šaraaj, zpěv 1

Milan "Mejla" Klavsa

- hudba, basová kytara, zpěv 1, 2

Jiří "Kábe" Kabeš

- el. pětistrunná viola, zpěv 3

Josef "Pepa" Janíček

- klavífon, zpěv 1, 2

Jan Brabenec

- bicí nástroje

Studiově nahráno červenec 1979 v H.K.

Provedeno živě v říjnu v usedlosti v Nové Vísce u Chomutova (1979)

šaraaj - indický lidový nástroj

JAK BUNE PO SMRTI

Poslední zkušenost velkostatkáře z města B.

Podle stejnojmenné povídky Ladislava Klímy z let 1906 - 1909

Mejla : Ách, popíjel jsem U Slunců, popíjel
dvacetpět plzní a osm slivovic.
-Tu zaryla se mně ostře ve sluch slova:
"I obešel já polí pět."

A zavířil ve mně okamžik pravdivý,
nade vše pomyšlení strašlivý děs;
že směšnost a hrůznost jsou sestry,
svět je jeh bezedně hluboká groteska.

Vyšel jsem na dvorek, dívám se na hvězdy ...
V tom sasyocelo mně do uší:
"Obešel já polí pět."
-podřalo nohy a vzalo vědomí.

Pepa : 1. Kam se vracíš, kramářskej kluku, chlastat dál?

Mejla : 2. Eh, ještě tak půlhodinku bych poseděl.

1. Co dál, domů se navrátíš?

2. Těák. Vrátím. Ženu políbím a schovám se do peřin.

1. /smích/

2. Proč žlutá hrůza vede mně krajinou a trávy spívají! ubohý život

1. Smrt sedí v tobě a nic ji navypustil!

2. Vše marno! Neuteču! Co chceš?

1. Obešel já polí pět ...

2. Já ubohý kramář Matyáš Lebermayer! Co to má všechno znamenat!
Kde to jsem!

1. Jste v hotelu, vaňnosto!

2. ... obešel já polí pět ...

1. Žádných pět polí vaňnosti neobešel.

2. Aby se mně všechno bylo jen zdálo?

1. Mám přinést černou kávu? Ta správi žaludek a ten správi mozek ...

2. Přines - a nech mne samotna!

1. A teď rychle pryč z města a z domu tohoto!

Mejla : Sluneční záře zkalněla,
zkalnělo i mé vědomí;
z konečků prstů rostou mi stopky,
na nich se houpají dětské hlavičky.

Snad pozbudu i zraku,
vše se chví i kolísá.
Krev vytéká z útrob slunce ...
Nepěkné je to všechno ...

Dunivé údery slyším soud,
- je to snad sen!
A kde jsem snil celé ta léta, minutu;
ve které postelá, na dvorku, na hvězdě?

Bože, smiluj se nad mou huší ubohou plátěnou!
Nebo jsi jen fantazii Smu ...
K čemu ta strážlivá komedie?
Majsem, jsa Bohem, schopen se poznat?

Vráta : Vrátil se do města.

Stanu, popatřím. Motel - pryč! ...
A můj kafr pryč - bože já vůl ...
Mé límce, ponožky - má vrata pro vlka,
Ta bělouška - všechno v pekle!

Domů, domů, tam mě čeká nádherná večeře!
Můj dům a krás a žens! ...
A náhle zaduněly zas klády,
ty zatloukat budou mě do země!

Já ubohý kramář Matyáš Lebermayer ...
Nikdy jsem nespatriil hrůznější mrtvolu -
sebe - jsem umrlec, zařvalo ve mně ...
Není vše smrt? Není vše posmrtností?

Kol sebe les do nebe sahající,
strašlivý hrom - druhý -
svíjím se do stonů a citů,
že hluboko vrážen jsem do hrozné země ...
A zaznělo: "O b e š e l j á - - -"

LADISLAV KLÍMA / THE PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE /
JSEM ABSOLUTNÍ VŮLE

Podle dopisu Ladislava Klímy Františku Drtikolovi ze dne 4.11. 1917

Kába : Zbavil jste se pout, tíživých sice, ale ne nejhlavnějších?
Rozrazil jste okovy svého života vůbec?
Stal jste se Volným, Bohem: osvobodil se od všeho?
Dávám Vám jen tři slova:

Sbor : J s e m A b s o l u t n í V ů l e

Kába : Ona jediná jest vražednicí utrpení
vše je lhostejné, bezvýznamné pro mne nicotné
vše je mně prospěšné, dobré svaté /žárné, slastné/
vše je pro mne bezvýznamné, nicotné
vše je podle mne
vše mně prospívá je mně dobré
všechno jest nyní spanilými služnými duchy
jen věčnou vůlí vykonávajícími

Sbor : J s e m A b s o l u t n í V ů l e

Kába : a být bláznivým tancem a jediným kotrmelcem
nejstrašnějším blázcem a blbostí a sterilitou
a smradem a ničím - následkem toho
nutně hned zas železnou vážností a nejstřízlivějším rozumem
a sluneční myšlenkou a tvůrkyní nových vesmírů!
ze začarovaných, zpívajících květů hnůj
a z hmoje květy tvoříc
jako její malá dceruška přírody činí
z Ničeho Vše, ze Věeho Nic

Sbor : J s e m A b s o l u t n í V ů l e

Kába : z Ničeho Vše a ze Věeho Nic
budující a zpívající smrad a sluneční hnůj
a hnojný, železně vážný kotrmelec
a věčnou rybí pravdu, že gepard namaloval
Montazumovu Aeneidu

Sbor : J s e m A b s o l u t n í V ů l e

Po uzavření

S laskavým svolením redakce časopisu "Protější chodník" jsme po uzávěrcce zařadili článek

MEJME MÍRU ŠANCI

/reportáž ze setkání naší mládeže dne 8.12.1990 na Kampě při desátém výročí úmrtí Johna Lennona/

Přišel prosinec a s ním i výročí Johna Lennona...

Již 7. 12. 1990 se sjížděli do Prahy vybrání delegáti krajských organizací SSM, aby mohli za celou naší pokrokovou veřejnost demonstrovat u Lennonova památníku při 10. výročí jeho tragického úmrtí. Přijíždějí sem vzdát hold myslence tohoto bojovníka za pokrok naší společnosti. Stejně jako už devětkrát - předtím, je to ona, naše svazácká mládež, generace nositelů idejí jediné spravedlivé společnosti, která chce dnes připomenout celému pokrokovému světu skutečný odkaz ideálů, za něž John Lennon položil svůj mladý život /dnes už prokazatelně rukou agenta nechalně známé CIA - viz. NOVÁ DOBA č. 7/89 /.

Už od časných odpoledních hodin mířily směrem ke Kampě zástupy svazáků ve stejnokrojích a s Lennonovým břeskným pochodem "ALL YOU NEED IS LOVE" na rtech, jasně ukazující svou tvář, tvář drtivé většiny naší mladé a zdravé generace. Toto je jejich nesmlouvavé "NE" těm několika cynicky pokriveným zaslepencům, kteří se ovlivnění vysíláním štvavých vysílaček pokusili včerejší noci banlivými nápisy na pomník a tribunu /spontánně postavenou členy ZO SSM č. 54 - patří jim za to dík nás všech - i za krásné heslo "Milovat se, milovat se, milovat se..." John Lennon/ anizit autenticitu tohoto svátku našich mladých.

A již na zcela zaplněnou Kampu přichází delegace Severomoravského kraje s obrovským transparentem: "Ať žijí Dean Read a John Lennon - dva největší hlasatelé svobody". Jsou přítomni i zástupci nejmladší mládežnické organizace PO SSM. K zdařilému průběhu oslav přispěla i iniciativa organizace ROH, která k této příležitosti vydala pohlednice s vyobrazením Deana Reada a Johna Lennona při jejich památném setkání na sjezdu komсомолu v Moskvě. Naši svazáci je mohou zaslat svým sovětským druhům. Stranou nešli ani vojáci naší armády, kteří už dopoledne předvedli nácvik spartakiádní skladby.

Ale to se již všichni utišují, neboť pionýr Alexej Nenovák zapaluje u pomníku Lennona věčný oheň. Ve stejném okamžiku zahájila slavnost dechová hudba Lennonovou píseň "REVOLUTION" - Revoluce, a z tisíce hrdel je slyšet ona dobře známá slova:

My všichni chceme změnit svět
Říkáš že se vyznáš v revoluci
ale vždyť dobře víš -
Všechno přece bude fajn, fajn, fajn ...

Říkáš že bys věděl kudy na to
tvůj plán nás všechny zajímá
ale vždyť víš
Všechno přece bude fajn, fajn, fajn ...

A s tím že hlavu svou
pozvedneš o trochu výš
všechny na světě přesvědčíš
že všechno přece bude fajn, fajn, fajn ...

Do všeobecného rozměšání se ozývají první slova projevu předsedy Mezinárodní společnosti pro šíření myšlenek J. Lennona a D. Reada, soudruha Juraže Blanaroviče, který vyzvedl zvláště přínos soudruha Lennona v boji za osvobození od maloměstského individualismu a zpuchřelého intelektualismu. Svůj projev zakončil zvoláním:

"Ať žije Lennon věčně v nás!" Následovaly projevy představitelů stranické a vládní delegace, velitele spřátelených armád, zástupce Evropské mírové hudební sekce. Každý z projevů byl oceněn bouřlivým a dlouhotrvajícím potleskem spojeným se skandováním: "Lennon, Lennon, Lennon, Lennon, Lennon, ...".

Jako jeden muž pak všichni zdvihli pravici při hlasování o návrhu soudruha Andryska, předsedy sekce prevence komise ochrany mládeže před protispolečenskou činností, zaslat americkému kongresu petici, protestující proti porušování lidských práv v USA.

Oslavy pak pokračovaly vystoupením národního umělce Karla Gotta a sovětské instrumentální skupiny "Lennonovy rebjata", diskotékou a módní přehlídkou a veselicí kolem Lennonovy jolky se závěrečným lidským hadem. Ruku v ruce tak tisíce mladých lidí vytvořilo symbolickou hráz horečnému imperialistickému zbrojení.

Všeobecná radost trvala až téměř do večerních hodin. Celkovou náladu snad nejlépe vyjadřuje výrok 17-leté Kateřiny, dcery mé bytné: "Jsem nesmírně šťastná, že svazácký výbor delegoval mne. Vždyť tyto oslavy jsou vedle festivalu politické písně Porto největším svátkem nás mladých. Je tady prostě všechno fajn, fajn, fajn, ..."

Slavnosti se účastnila
a reportáž připravila
dopisovatelka časopisu
Brona Hillová

Po uzávěrce P CH: Když jsem to psal, téměř po vyjití MS č. 4, myslel jsem si, že rok 1990 je velmi blízká budoucnost pro tuto vizí. V MS č. 15 jsem se ale dočetl, že už v roce 1989 bude "tuto slavnost" organizovat SM.
Zabije toto "zoficiálnění" nezávislou aktivitu?

/ach/

Při čtení článku DEJTE MÍRU ŠANCI jsem si uvědomil nebezpečí, které hrozí těmto setkáním na Kampě, a jenom my sami ukážeme, zda to dopadne tak, jak píše autor(ka).

Redakce HADRu

Lordship of the